ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

மஹர்ஷி வேத3வ்யாஸப்ரணீதம் ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீய: ஸ்கந்த4: ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ஸ்ரீ ரங்க3ராமாநுஜ மஹாதே3ஶிகன்

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

விஷயஸூசீ

1	ப்ரத$_2$மோऽத்$_4$யாய:	**2**
2	த்$_3$விதீயோऽத்$_4$யாய:	**8**
3	த்ரு’தீயோऽத்$_4$யாய:	**15**
4	சதுர்தோ$_2$ऽத்$_4$யாய:	**19**
5	பஞ்சமோऽத்$_4$யாய:	**23**
6	ஷஷ்டோ$_2$ऽத்$_4$யாய:	**28**
7	ஸப்தமோऽத்$_4$யாய:	**34**
8	அஷ்டமோऽத்$_4$யாய:	**43**
9	நவமோऽத்$_4$யாய:	**47**
10	த$_3$ஶமோऽத்$_4$யாய:	**54**

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக$_3$மாந்தமஹாதே$_3$ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப$_4$க$_3$வதே வாஸுதே$_3$வாய

ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதமஹாபுராணம்

॥ த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ ப்ரத$_2$மோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீஶுக உவாச

வரீயாநேஷ தே ப்ரஶ்ந: க்ரு’தோ லோகஹிதம் ந்ரு’ப ।
ஆத்மவித்ஸம்மத: பும்ஸாம் ஶ்ரோதவ்யாதி$_3$ஷு ய: பர: ॥ **1** ॥ 1

ஶ்ரோதவ்யாதீ$_3$நி ராஜேந்த்$_3$ர ந்ரு’ணாம் ஸந்தி ஸஹஸ்ரஶ: ।
அபஶ்யதாமாத்மதத்த்வம் க்$_3$ரு’ஹேஷு க்$_3$ரு’ஹமேதி$_4$நாம் ॥ **2** ॥ 2

நித்$_3$ரயா ஹ்ரியதே நக்தம் வ்யவாயேந ச வா வய: ।
தி$_3$வா சார்தே$_2$ஹயா ராஜந் குடும்ப$_3$ப$_4$ரணேந வா ॥ **3** ॥ 3

தே$_3$ஹாபத்யகலத்ராதி$_3$ஷ்வாத்மஸைந்யேஷ்வஸத்ஸ்வபி ।
தேஷாம் ப்ரமத்தோ நித$_4$நம் பஶ்யந்நபி ந பஶ்யதி ॥ **4** ॥ 4

தஸ்மாத்$_3$பா$_4$ரத ஸர்வாத்மா ப$_4$க$_3$வாநீஶ்வரோ ஹரி: ।
ஶ்ரோதவ்ய: கீர்திதவ்யஶ்ச ஸ்மர்தவ்யஶ்சேச்ச$_2$தாப$_4$யம் ॥ **5** ॥ 5

ஏதாவாந் ஸாங்க்$_2$யயோகா$_3$ப்$_4$யாம் ஸ்வத$_4$ர்மபரிநிஷ்ட$_2$யா ।
ஜந்மலாப$_4$: பர: பும்ஸாமந்தே நாராயணஸ்ம்ரு’தி: ॥ **6** ॥ 6

ப்ராயேண முநயோ ராஜந்நிவ்ரு’த்தா விதி$_4$ஷேத$_4$த: ।
நைர்கு$_3$ண்யஸ்தா$_2$ ரமந்தே ஸ்ம கு$_3$ணாநுகத$_2$நே ஹரே: ॥ **7** ॥ 7

இத3ம் பா4க3வதம் நாம புராணம் ப்3ரஹ்மஸம்மிதம் ।
அதீ4தவாந் த்3வாபராதௌ3 பிதுர்த்3வைபாயநாத3ஹம் ॥ **8** ॥ 8

பரிநிஷ்டி2தோऽபி நைர்கு3ண்ய உத்தமஶ்லோகலீலயா ।
க்3ரு’ஹீதசேதா ராஜர்ஷே ஆக்2யாநம் யத3தீ4தவாந் ॥ **9** ॥ 9

தத3ஹம் தேऽபி4தா4ஸ்யாமி மஹாபௌருஷிகோ ப4வாந் ।
யஸ்ய ஶ்ரத்3த3த4தாமாஶு ஸ்யாந்முகுந்தே3 மதி: ஸதீ ॥ **10** ॥ 10

ஏதந்நிர்வித்3யமாநாநாமிச்ச2தாமகுதோப4யம் ।
யோகி3நாம் ந்ரு’ப நிர்ணீதம் ஹரேர்நாமாநுகீர்தநம் ॥ **11** ॥ 11

கிம் ப்ரமத்தஸ்ய ப3ஹூபி4: பரோக்ஷைர்ஹாயநைரிஹ ।
வரம் முஹூர்தம் விதி3தம் க4டதே ஶ்ரேயஸே யத: ॥ **12** ॥ 12

க2ட்வாங்கோ3 நாம ராஜர்ஷிர்ஜ்ஞாத்வேயத்தாமிஹாயுஷ: ।
முஹூர்தாத்ஸர்வமுத்ஸ்ரு’ஜ்ய க3தவாநப4யம் ஹரிம் ॥ **13** ॥ 13

தவாப்யேதர்ஹி கௌரவ்ய ஸப்தாஹம் ஜீவிதாவதி4: ।
உபகல்பய தத்ஸர்வம் தாவத்3யத்ஸாம்பராயிகம் ॥ **14** ॥ 14

அந்தகாலே து புருஷ
ஆக3தே க3தஸாத்4வஸ: ।
சி2ந்த்3யாத3ஸங்க3ஶஸ்த்ரேண
ஸ்ப்ரு’ஹாம் தே3ஹேऽநு யே ச தம் ॥ **15** ॥ 15

க்3ரு’ஹாத் ப்ரவ்ரஜிதோ தீ4ர: புண்யதீர்த2ஜலாப்லுத: ।
ஶுசௌ விவிக்த ஆஸீநோ விதி4வத்கல்பிதாஸநே ॥ **16** ॥ 16

அப்4யஸேந்மநஸா ஶுத்3த4ம் த்ரிவ்ரு’த்3ப்3ரஹ்மாக்ஷரம் பரம் ।
மநோ யச்சே2ஜ்ஜிதஶ்வாஸோ ப்3ரஹ்மபீ3ஜமவிஸ்மரந் ॥ **17** ॥ 17

நியச்சே2த்3விஷயேப்4யோऽக்ஷாந்மநஸா பு3த்3தி4ஸாரதி2: ।
மந: கர்மபி4ராக்ஷிப்தம் ஶுபா4ர்தே2 தா4ரயேத்3தி4யா ॥ **18** ॥ 18

தத்ரைகாவயவம் த்4யாயேத3வ்யுச்சி2ந்நேந சேதஸா ।
மநோ நிர்விஷயம் யுக்த்வா தத: கிஞ்சந ந ஸ்மரேத் ।
பத3ம் தத்பரமம் விஷ்ணோர்மநோ யத்ர ப்ரஸீத3தி ॥ **19** ॥ 19

ரஜஸ்தமோப்4யாமாக்ஷிப்தம் விமூட4ம் மந ஆத்மந: ।
யச்சே2த்3தா4ரணயா தீ4ரோ ஹந்தி யா தத்க்ரு’தம் மலம் ॥ **20** ॥ 20

யஸ்யாம் ஸந்தா4ர்யமாணாயாம் யோகி3நோ ப4க்திலக்ஷண: ।
ஆஶு ஸம்பத்3யதே யோக3 ஆஶ்ரயம் ப4த்3ரமீக்ஷத: ॥ **21** ॥ 21

ராஜோவாச
யதா2 ஸந்தா4ர்யதே ப்3ரஹ்மந் தா4ரணா யத்ர ஸம்மதா ।
யாத்3ரு’ஶீ வா ஹரேதா3ஶு புருஷஸ்ய மநோமலம் ॥ **22** ॥ 22

ஸ்ரீஶுக உவாச
ஜிதாஸநோ ஜிதஶ்வாஸோ ஜிதஸங்கோ3 ஜிதேந்த்3ரிய: ।
ஸ்தூ2லே ப4க3வதோ ரூபே மந: ஸந்தா4ரயேத்3தி4யா ॥ **23** ॥ 23

விஶேஷஸ்தஸ்ய தே3ஹோऽயம்
ஸ்த2விஷ்ட2ஶ்ச ஸ்த2வீயஸாம் ।
யத்ரேத3ம் த்3ரு’ஶ்யதே விஶ்வம்
பூ4தம் ப4வ்யம் ப4வச்ச ஸத் ॥ **24** ॥ 24

ஆண்ட3கோஶே ஶரீரேऽஸ்மிந் ஸப்தாவரணஸம்யுதே ।
வைராஜ: புருஷோ யோऽஸௌ ப4க3வாந் தா4ரணாஶ்ரய: ॥ **25** ॥ 25

பாதாலமேதஸ்ய ஹி பாத3மூலம்
பட2ந்தி பார்ஷ்ணிப்ரபதே3 ரஸாதலம் ।

மஹாதலம் விஶ்வஸ்ரு’ஜோऽத2 கு3ல்பௌ2
தலாதலம் வை புருஷஸ்ய ஜங்கே4 ॥ **26** ॥ 26

த்3வே ஜாநுநீ ஸுதலம் விஶ்வமூர்தே -
ரூருத்3வயம் விதலம் சாதலம் ச ।
மஹீதலம் தஜ்ஜக4நம் மஹீபதே
நப4ஸ்தலம் நாபி4ஸரோ க்3ரு’ணந்தி ॥ **27** ॥ 27

உர:ஸ்த2லம் ஜ்யோதிரநீகமஸ்ய
க்3ரீவா மஹர்வத3நம் வை ஜநோऽஸ்ய ।
தபோ ரராடீம் விது3ராதி3பும்ஸ:
ஸத்யம் து ஶீர்ஷாணி ஸஹஸ்ரஶீர்ஷ்ண: ॥ **28** ॥ 28

இந்த்3ராத3யோ பா3ஹவ ஆஹுரிஸ்ரா:
கர்ணௌ தி3ஶ: ஶ்ரோத்ரமுஷ்ய ஶப்3த3: ।
நாஸத்யத3ஸ்ரௌ பரமஸ்ய நாஸே
க்4ராணோऽஸ்ய க3ந்தோ4 முக2மக்3நிரித்3த4: ॥ **29** ॥ 29

த்3யௌரக்ஷிணீ சக்ஷுரபூ4த்பதங்க3:
பக்ஷ்மாணி விஷ்ணோரஹநீ உபே4 ச ।
தத்3ப்4ரூவிஜ்ரு’ம்ப4: பரமேஷ்டி2தி4ஷ்ண்ய -
மாபோऽஸ்ய தாலூ ரஸ ஏவ ஜிஹ்வா ॥ **30** ॥ 30

ச2ந்தா3ம்ஸ்யநந்தஸ்ய ஶிரோ க்3ரு’ணந்தி
த3ம்ஷ்ட்ரா யம: ஸ்நேஹகலா த்3விஜாநி ।
ஹாஸோ ஜநோந்மாத3கரீ ச மாயா
து3ரந்தஸர்கோ3 யத3பாங்க3மோக்ஷ: ॥ **31** ॥ 31

வ்ரீடோ3த்தரோஷ்டோ2ऽத4ர ஏவ லோபோ4
த4ர்ம: ஸ்தநோऽத4ர்மபதோ2ऽஸ்ய ப்ரு’ஷ்ட2ம் ।

கஸ்தஸ்ய மேட்4ரம் வ்ரு’ஷணௌ ச மித்ரௌ
குக்ஷி: ஸமுத்3ரா கி3ரயோऽஸ்தி2ஸங்கா4: ॥ **32** ॥ 32

நத்3யோऽஸ்ய நாட்3யோऽத2 தநூருஹாணி
மஹீருஹா விஶ்வதநோர்ந்ரு’பேந்த்3ர ।
அநந்தவீர்ய: ஶ்வஸிதம் மாதரிஶ்வா
க3திர்வய: கர்ம கு3ணப்ரவாஹ: ॥ **33** ॥ 33

ஈஶஸ்ய கேஶாந் விது3ரம்பு3வாஹாந்
வாஸஸ்து ஸந்த்4யாம் குருவர்ய பூ4ம்ந: ।
அவ்யக்தமாஹுர்ஹ்ரு’த3யம் மநஶ்ச
ஸ சந்த்3ரமா: ஸர்வவிகாரகோஶ: ॥ **34** ॥ 34

விஜ்ஞாநஶக்திம் மஹிமாமநந்தி
ஸர்வாத்மநோऽந்த:கரணம் கி3ரித்ரம் ।
அஶ்வாஶ்வதர்யுஷ்ட்ரக3ஜா நகா2நி
ஸர்வே ம்ரு’கா3: பஶவ: ஶ்ரோணிதே3ஶே ॥ **35** ॥ 35

வயாம்ஸி தத்3வ்யாகரணம் விசித்ரம்
மநுர்மநீஷா மநுஜோ நிவாஸ: ।
க3ந்த4ர்வவித்3யாத4ரசாரணாப்ஸர: -
ஸ்வரஸ்ம்ரு’தீரஸுராநீகவீர்ய: ॥ **36** ॥ 36

ப்3ரஹ்மாநநம் க்ஷத்ரபு4ஜோ மஹாத்மா
விடூ3ருரங்க்4ரிஶ்ரிதக்ரு’ஷ்ணவர்ண: ।
நாநாபி4தா4பீ4ஜ்யக3ணோபபந்நோ
த்3ரவ்யாத்மக: கர்ம விதாநயோக3: ॥ **37** ॥ 37

இயாநஸாவீஶ்வரவிக்3ரஹஸ்ய
ய: ஸந்நிவேஶ: கதி2தோ மயா தே ।

ஸந்தா$_4$ர்யதேऽஸ்மிந் வபுஷி ஸ்த$_2$விஷ்டே$_2$
மந: ஸ்வபு$_3$த்$_3$த்$_4$யா ந யதோऽஸ்தி கிஞ்சித் ॥ **38** ॥ 38

ஸ ஸர்வதீ$_4$வ்ரு’த்த்யநுபூ$_4$தஸர்வ
ஆத்மா யதா$_2$ ஸ்வப்நஜநேக்ஷிதைக: ।
தம் ஸத்யமாநந்த$_3$நிதி$_4$ம் ப$_4$ஜேத
நாந்யத்ர ஸஜ்ஜேத்$_3$ யத ஆத்மபாத: ॥ **39** ॥ 39

॥ இதி ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம் த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ மஹாபுருஷஸம்ஸ்தா$_2$நுவர்ணநே ப்ரத$_2$மோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 த்3விதீயோऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீஶுக உவாச

ஏவம் புரா தா4ரணயாऽऽத்மயோநி -
ர்நஷ்டாம் ஸ்ம்ரு’திம் ப்ரத்யவருத்4ய துஷ்டாத் ।
ததா2 ஸஸர்ஜேத3மமோக4த்3ரு’ஷ்டி -
ர்யதா2ப்யயாத் ப்ராக்3 வ்யவஸாயபு3த்3தி4: ॥ **1** ॥ 40

ஶாப்3த3ஸ்ய ஹி ப்3ரஹ்மண ஏஷ பந்தா2
யந்நாமபி4ர்த்4யாயதி தீ4ரபார்தை2: ।
பரிப்4ரமம்ஸ்தத்ர ந விந்த3தேऽர்தா2ந்
மாயாமயே வாஸநயா ஶயாந: ॥ **2** ॥ 41

அத: கவிர்நாமஸு யாவத3ர்த2:
ஸ்யாத3ப்ரமத்தோ வ்யவஸாயபு3த்3தி4: ।
ஸித்3தே4ऽந்யதா2ர்தே2 ந யதேத தத்ர
பரிஶ்ரமம் தத்ர ஸமீக்ஷமாண: ॥ **3** ॥ 42

ஸத்யாம் க்ஷிதௌ கிம் கஶிபோ: ப்ரயாஸை -
ர்பா3ஹௌ ஸ்வஸித்3தே4 ஹ்யுபப3ர்ஹணை: கிம் ।
ஸத்யஞ்ஜலௌ கிம் புருதா4ந்நபாத்ர்யா
தி3க்3வல்கலாதௌ3 ஸதி கிம் து3கூலை: ॥ **4** ॥ 43

சீராணி கிம் பதி2 ந ஸந்தி தி3ஶந்தி பி4க்ஷாம்
நைவாங்க்4ரிபா: பரப்4ரு’த: ஸரிதோऽப்யஶுஷ்யந் ।
ருத்3தா4 கு3ஹா: கிமஜிதோऽவதி நோபஸந்நாந்
கஸ்மாத்3 ப4ஜந்தி கவயோ த4நது3ர்மதா3ந்தா4ந் ॥ **5** ॥ 44

ஏவம் ஸ்வசித்தே ஸ்வத ஏவ ஸித்3த4
ஆத்மா ப்ரியோऽர்தோ2 ப4க3வாநநந்த: ।
தம் நிர்வ்ரு’தோ நியதார்தோ2 ப4ஜேத
ஸம்ஸாரஹேதூபரமஶ்ச யத்ர ॥ **6** ॥ 45

கஸ்தாம் த்வநாத்3ரு’த்ய பராநுசிந்தா -
ம்ரு’தே பஶுநஸதீம் நாம யுஞ்ஜ்யாத் ।
பஶ்யஞ்ஜநம் பதிதம் வைதரண்யாம்
ஸ்வகர்மஜாந் பரிதாபாஞ்ஜுஷாணம் ॥ **7** ॥ 46

கேசித் ஸ்வதே3ஹாந்தர்ஹ்ரு’த3யாவகாஶே
ப்ராதே3ஶமாத்ரம் புருஷம் வஸந்தம் ।
சதுர்பு4ஜம் கஞ்ஜரதா2ங்க3ஶங்க2 -
க3தா3த4ரம் தா4ரணயா ஸ்மரந்தி ॥ **8** ॥ 47

ப்ரஸந்நவக்த்ரம் நலிநாயதேக்ஷணம்
கத3ம்ப3கிஞ்ஜல்கபிஶங்க3வாஸஸம் ।
லஸந்மஹாரத்நஹிரண்மயாங்க3த3ம்
ஸ்பு2ரந்மஹாரத்நகிரீடகுண்ட3லம் ॥ **9** ॥ 48

உந்நித்3ரஹ்ரு’த்பங்கஜகர்ணிகாலயே
யோகே3ஶ்வராஸ்தா2பிதபாத3பல்லவம் ।
ஸ்ரீலக்ஷ்மணம் கௌஸ்துப4ரத்நகந்த4ர -
மம்லாநலக்ஷ்ம்யா வநமாலயாऽऽசிதம் ॥ **10** ॥ 49

விபூ4ஷிதம் மேக2லயாங்கு3லீயகை -
ர்மஹாத4நைர்நூபுரகங்கணாதி3பி4: ।
ஸ்நிக்3தா4மலாகுஞ்சிதநீலகுந்தலை -
ர்விரோசமாநாநநஹாஸபேஶலம் ॥ **11** ॥ 50

அதீ3நலீலாஹஸிதேக்ஷணோல்லஸத்3 -
ப்4ரூப4ங்க3ஸம்ஸூசிதபூ4ர்யநுக்3ரஹம் ।
ஈக்ஷேத சிந்தாமயமேநமீஶ்வரம்
யாவந்மநோ தா4ரணயாவதிஷ்ட2தே ॥ **12** ॥ 51

ஏகைகஶோऽங்கா3நி தி4யாநுபா4வயேத்
பாதா3தி3 யாவத்3த4ஸிதம் க3தா3ப்4ரு'த: ।
ஜிதம் ஜிதம் ஸ்தா2நமபோஹ்ய தா4ரயேத்
பரம் பரம் ஶுத்3த்4யதி தீ4ர்யதா2 யதா2 ॥ **13** ॥ 52

யாவந்ந ஜாயேத பராவரேऽஸ்மிந்
விஶ்வேஶ்வரே த்3ரஷ்டரி ப4க்தியோக3: ।
தாவத் ஸ்த2வீய: புருஷஸ்ய ரூபம்
க்ரியாவஸாநே ப்ரயத: ஸ்மரேத ॥ **14** ॥ 53

ஸ்தி2ரம் ஸுக2ம் சாஸநமாஶ்ரிதோ யதி -
ர்யதா3 ஜிஹாஸுரிமமங்க3 லோகம் ।
காலே ச தே3ஶே ச மநோ ந ஸஜ்ஜயேத்
ப்ராணாந் நியச்சே2ந்மநஸா ஜிதாஸு: ॥ **15** ॥ 54

மந: ஸ்வபு3த்3த்4யாமலயா நியம்ய
க்ஷேத்ரஜ்ஞ ஏதாம் நிநயேத் தமாத்மநி ।
ஆத்மாநமாத்மந்யவருத்4ய தீ4ரோ
லப்3தோ4பஶாந்திர்விரமேத க்ரு'த்யாத் ॥ **16** ॥ 55

ந யத்ர காலோऽநிமிஷாம் பர: ப்ரபு4:
குதோ நு தே3வா ஜக3தாம் ய ஈஶிரே ।
ந யத்ர ஸத்த்வம் ந ரஜஸ்தமஶ்ச
ந வை விகாரோ ந மஹாந் ப்ரதா4நம் ॥ **17** ॥ 56

பரம் பத3ம் வைஷ்ணவமாமநந்தி தத்3
யந்நேதி நேதீத்யதது3த்ஸிஸ்ரு’க்ஷவ: ।
விஸ்ரு’ஜ்ய தௌ3ராத்ம்யமநந்யஸௌஹ்ரு’தா3
ஹ்ரு’தோ3பகு3ஹ்யார்ஹபத3ம் பதே3 பதே3 ॥ **18** ॥ 57

இத்த2ம் முநிஸ்தூபரமேத்3 வ்யவஸ்தி2தோ
விஜ்ஞாநத்3ரு’க்3வீர்யஸுரந்தி4தாஶய: ।
ஸ்வபார்ஷ்ணிநாऽऽபீட்3ய கு3த3ம் ததோऽநிலம்
ஸ்தா2நேஷு ஷட்ஸுந்நமயேஜ்ஜிதக்லம: ॥ **19** ॥ 58

நாப்4யாம் ஸ்தி2தம் ஹ்ரு’த்3யதி4ரோப்ய தஸ்மா -
து3தா3நக3த்யோரஸி தம் நயேந்முநி: ।
ததோऽநுஸந்தா4ய தி4யா மநஸ்வீ
ஸ்வதாலுமூலம் ஶநகைர்நயேத ॥ **20** ॥ 59

தஸ்மாத்3 ப்4ருவோரந்தரமுந்நயேத
நிருத்3த4ஸப்தாயதநோऽநபேக்ஷ: ।
ஸ்தி2த்வா முஹுர்தார்த4மகுண்ட2த்3ரு’ஷ்டி -
ர்நிர்பி4த்3ய மூர்த4ந் விஸ்ரு’ஜேத்பரம் க3த: ॥ **21** ॥ 60

யதி3 ப்ரயாஸ்யந் ந்ரு’ப பாரமேஷ்ட்2யம்
வைஹாயஸாநாமுத யத்3 விஹாரம் ।
அஷ்டாதி4பத்யம் கு3ணஸந்நிவாயே
ஸஹைவ க3ச்சே2ந்மநஸேந்த்3ரியைஶ்ச ॥ **22** ॥ 61

யோகே3ஶ்வராணாம் க3திமாஹுரந்த -
ர்ப3ஹிஸ்த்ரிலோக்யா: பவநாந்தராத்மநாம் ।
ந கர்மபி4ஸ்தாம் க3திமாப்நுவந்தி
வித்3யாதபோயோக3ஸமாதி4பா4ஜாம் ॥ **23** ॥ 62

வைஶ்வாநரம் யாதி விஹாயஸா க3த:
ஸுஷும்ணயா ப்3ரஹ்மபதே2ந ஶோசிஷா ।
விதூ4தகல்கோऽத2 ஹரேருத3ஸ்தாத்
ப்ரயாதி சக்ரம் ந்ரு’ப ஶிஶுமாரம் ॥ **24** ॥ 63

தத்3 விஶ்வநாபி4ம் த்வதிவர்த்ய விஷ்ணோ -
ரணீயஸா விரஜேநாத்மநைக: ।
நமஸ்க்ரு’தம் ப்3ரஹ்மவிதா3முபைதி
கல்பாயுஷோ யத்3 விபு3தா4 ரமந்தே ॥ **25** ॥ 64

அதோ2 அநந்தஸ்ய முகா2நலேந
த3ந்த3ஹ்யமாநம் ஸ நிரீக்ஷ்ய விஶ்வம் ।
நிர்யாதி ஸித்3தே4ஶ்வரஜுஷ்டதி4ஷ்ண்யம்
யத்3 த்3வைபரார்த்4யம் தது3 பாரமேஷ்ட்2யம் ॥ **26** ॥ 65

ந யத்ர ஶோகோ ந ஜரா ந ம்ரு’த்யு -
ர்நார்திர்ந சோத்3வேக3 ரு’தே குதஶ்சித் ।
யச்சித்ததோऽத3: க்ரு’பயாநித3ம்விதா3ம்
து3ரந்தது3:க2ப்ரப4வாநுத3ர்ஶநாத் ॥ **27** ॥ 66

ததோ விஶேஷம் ப்ரதிபத்3ய நிர்ப4ய -
ஸ்தேநாத்மநாபோऽநலமூர்திரத்வரந் ।
ஜ்யோதிர்மயோ வாயுமுபேத்ய காலே
வாய்வாத்மநா க2ம் ப்3ரு’ஹதா3த்மலிங்க3ம் ॥ **28** ॥ 67

க்4ராணேந க3ந்த4ம் ரஸநேந வை ரஸம்
ரூபம் து த்3ரு’ஷ்ட்யா ஶ்வஸநம் த்வசைவ ।
ஶ்ரோத்ரேண சோபேத்ய நபோ4கு3ணத்வம்
ப்ராணேந சாகூதிமுபைதி யோகீ3 ॥ **29** ॥ 68

ஸ பூ4தஸூக்ஷ்மேந்த்3ரியஸந்நிகர்ஷம்
மநோமயம் தே3வமயம் விகார்யம் ।
ஸம்ஸாத்3ய க3த்யா ஸஹ தேந யாதி
விஜ்ஞாநதத்த்வம் கு3ணஸந்நிரோத4ம் ॥ **30** ॥ 69

தேநாத்மநாऽऽத்மாநமுபைதி ஶாந்த -
மாநந்த3மாநந்த3மயோऽவஸாநே ।
ஏதாம் க3திம் பா4க3வதீம் க3தோ ய:
ஸ வை புநர்நேஹ விஷஜ்ஜதேऽங்க3 ॥ **31** ॥ 70

ஏதே ஸ்ரு’தீ தே ந்ரு’ப வேத3கீ3தே
த்வயாபி4ப்ரு’ஷ்டே ஹ ஸநாதநே ச ।
யே வை புரா ப்3ரஹ்மண ஆஹ ப்ரு’ஷ்ட
ஆராதி4தோ ப4க3வாந் வாஸுதே3வ: ॥ **32** ॥ 71

ந ஹ்யதோऽந்ய: ஶிவ: பந்தா2 விஶத: ஸம்ஸ்ரு’தாவிஹ ।
வாஸுதே3வே ப4க3வதி ப4க்தியோகோ3 யதோ ப4வேத் ॥ **33** ॥ 72

ப4க3வாந் ப்3ரஹ்ம கார்த்ஸ்ந்யேந த்ரிரந்வீக்ஷ்ய மநீஷயா ।
தத3த்4யவஸ்யத் கூடஸ்தோ2 ரதிராத்மந் யதோ ப4வேத் ॥ **34** ॥ 73

ப4க3வாந் ஸர்வபூ4தேஷு லக்ஷித: ஸ்வாத்மநா ஹரி: ।
த்3ரு’ஶ்யைர்பு3த்3த்4யாதி3பி4ர்த்3ரஷ்டா லக்ஷணைரநுமாபகை: ॥ **35** ॥ 74

தஸ்மாத் ஸர்வாத்மநா ராஜந் ஹரி: ஸர்வத்ர ஸர்வதா$_3$ ।
ஶ்ரோதவ்ய: கீர்திதவ்யஶ்ச ஸ்மர்தவ்யோ ப$_4$க$_3$வாந்ந்ரு'ணாம் ॥ **36** ॥ 75

பிப$_3$ந்தி யே ப$_4$க$_3$வத ஆத்மந: ஸதாம்
கதா$_2$ம்ரு'தம் ஶ்ரவணபுடேஷு ஸம்ப்$_4$ரு'தம் ।
புநந்தி தே விஷயவிதூ$_3$ஷிதாஶயம்
வ்ரஜந்தி தச்சரணஸரோருஹாந்திகம் ॥ **37** ॥ 76

॥ இதி ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம் த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ புருஷஸம்ஸ்தா$_2$வர்ணநம் நாம த்$_3$விதீயோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 த்ரு’தீயோऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீஶுக உவாச

ஏவமேதந்நிக3தி3தம் ப்ரு’ஷ்டவாந் யத்3ப4வாந் மம ।
ந்ரு’ணாம் யந்ம்ரியமாணாநாம் மநுஷ்யேஷு மநீஷிணாம் ॥ **1** ॥ 77

ப்3ரஹ்மவர்சஸகாமஸ்து யஜேத ப்3ரஹ்மணஸ்பதிம் ।
இந்த்3ரமிந்த்3ரியகாமஸ்து ப்ரஜாகாம: ப்ரஜாபதீந் ॥ **2** ॥ 78

தே3வீம் மாயாம் து ஸ்ரீகாமஸ்தேஜஸ்காமோ விபா4வஸும் ।
வஸுகாமோ வஸூந் ருத்3ராந் வீர்யகாமோऽத2 வீர்யவாந் ॥ **3** ॥ 79

அந்நாத்3யகாமஸ்த்வதி3திம்
ஸ்வர்க3காமோऽதி3தே: ஸுதாந் ।
விஶ்வாந்தே3வாந் ராஜ்யகாம:
ஸாத்4யாந்ஸம்ஸாத4கோ விஶாம் ॥ **4** ॥ 80

ஆயுஷ்காமோऽஶ்விநௌ தே3வௌ புஷ்டிகாம இலாம் யஜேத் ।
ப்ரதிஷ்டா2காம: புருஷோ ரோத3ஸீ லோகமாதரௌ ॥ **5** ॥ 81

ரூபாபி4காமோ க3ந்த4ர்வாந் ஸ்த்ரீகாமோऽப்ஸர உர்வஶீம் ।
ஆதி4பத்யகாம: ஸர்வேஷாம் யஜேத பரமேஷ்டி2நம் ॥ **6** ॥ 82

யஜ்ஞம் யஜேத்3 யஶஸ்காம: கோஶகாம: ப்ரசேதஸம் ।
வித்3யாகாமஸ்து கி3ரிஶம் தா3ம்பத்யார்த2 உமாம் ஸதீம் ॥ **7** ॥ 83

த4ர்மார்த2 உத்தமஶ்லோகம் தந்தும் தந்வந் பித்ரூ’ந் யஜேத் ।
ரக்ஷாகாம: புண்யஜநாநோஜஸ்காமோ மருத்3க3ணாந் ॥ **8** ॥ 84

ராஜ்யகாமோ மநூந் தே3வாந் நிர்ரு’திம் த்வபி4சரந் யஜேத் ।
காமகாமோ யஜேத் ஸோமமகாம: புருஷம் பரம் ॥ **9** ॥ 85

அகாம: ஸர்வகாமோ வா மோக்ஷகாம உதா3ரதீ4: ।
தீவ்ரேண ப4க்தியோகே3ந யஜேத புருஷம் பரம் ॥ **10** ॥ 86

ஏதாவாநேவ யஜதாமிஹ நி:ஶ்ரேயஸோத3ய: ।
ப4க3வத்யசலோ பா4வோ யத்3 பா4க3வதஸங்க3த: ॥ **11** ॥ 87

ஜ்ஞாநம் யதா3 ப்ரதிநிவ்ரு’த்தகு3ணோர்மிசக்ர -
மாத்மப்ரஸாத3 உத யத்ர கு3ணேஷ்வஸங்க3: ।
கைவல்யஸம்மதபத2ஸ்த்வத2 ப4க்தியோக3:
கோ நிர்வ்ரு’தோ ஹரிகதா2ஸு ரதிம் ந குர்யாத் ॥ **12** ॥ 88

ஶௌநக உவாச
இத்யபி4வ்யாஹ்ரு’தம் ராஜா நிஶம்ய ப4ரதர்ஷப4: ।
கிமந்யத்ப்ரு’ஷ்டவாந் பூ4யோ வையாஸகிம்ரு’ஷிம் கவிம் ॥ **13** ॥ 89

ஏதச்சு2ஶ்ரூஷதாம் வித்3வந் ஸூத நோऽர்ஹஸி பா4ஷிதும் ।
கதா2 ஹரிகதோ2த3ர்கா: ஸதாம் ஸ்யு: ஸத3ஸி த்4ருவம் ॥ **14** ॥ 90

ஸ வை பா4க3வதோ ராஜா பாண்ட3வேயோ மஹாரத2: ।
பா3லக்ரீட3நகை: க்ரீட3ந் க்ரு’ஷ்ணக்ரீடா3ம் ய ஆத3தே3 ॥ **15** ॥ 91

வையாஸகிஶ்ச ப4க3வாந் வாஸுதே3வபராயண: ।
உருகா3யகு3ணோதா3ரா: ஸதாம் ஸ்யுர்ஹி ஸமாக3மே ॥ **16** ॥ 92

ஆயுர்ஹரதி வை பும்ஸாமுத்3யந்நஸ்தம் ச யந்நஸௌ ।
தஸ்யர்தே யத்க்ஷணோ நீத உத்தமஶ்லோகவார்தயா ॥ **17** ॥ 93

தரவ: கிம் ந ஜீவந்தி ப4ஸ்த்ரா: கிம் ந ஶ்வஸந்த்யுத ।
ந கா2த3ந்தி ந மேஹந்தி கிம் க்3ராமபஶவோऽபரே ॥ **18** ॥ 94

ஶ்வவிட்3வராஹோஷ்ட்ரக2ரை: ஸம்ஸ்துத: புருஷ: பஶு: ।
ந யத்கர்ணபதோ2பேதோ ஜாது நாம க3தா3க்3ரஜ: ॥ **19** ॥ 95

பி3லே ப3தோருக்ரமவிக்ரமாந் யே
ந ஶ்ரு'ண்வத: கர்ணபுடே நரஸ்ய ।
ஜிஹ்வாஸதீ தா3ர்து3ரிகேவ ஸூத
ந சோபகா3யத்யுருகா3யகா3தா2: ॥ **20** ॥ 96

பா4ர: பரம் பட்டகிரீடஜுஷ்ட -
மப்யுத்தமாங்க3ம் ந நமேந்முகுந்த3ம் ।
ஶாவௌ கரௌ நோ குருத: ஸபர்யாம்
ஹரேர்லஸத்காஞ்சநகங்கணௌ வா ॥ **21** ॥ 97

ப3ர்ஹாயிதே தே நயநே நராணாம்
லிங்கா3நி விஷ்ணோர்ந நிரீக்ஷதோ யே ।
பாதௌ3 ந்ரு'ணாம் தௌ த்3ருமஜந்மபா4ஜௌ
க்ஷேத்ராணி நாநுவ்ரஜதோ ஹரேர்யௌ ॥ **22** ॥ 98

ஜீவஞ்ச2வோ பா4க3வதாங்க்4ரிரேணும்
ந ஜாது மர்த்யோऽபி4லபே4த யஸ்து ।

ஸ்ரீவிஷ்ணுபத்$_3$யா மநுஜஸ்துலஸ்யா:
ஶ்வஸஞ்ச$_2$வோ யஸ்து ந வேத$_3$ க$_3$ந்த$_4$ம் ॥ **23** ॥ 99

தத$_3$ஶ்மஸாரம் ஹ்ரு'த$_3$யம் ப$_3$தேத$_3$ம்
யத்$_3$ க்$_3$ரு'ஹ்யமாணைர்ஹரிநாமதே$_4$யை: ।
ந விக்ரியேதாத$_2$ யதா$_3$ விகாரோ
நேத்ரே ஜலம் கா$_3$த்ரருஹேஷு ஹர்ஷ: ॥ **24** ॥ 100

அதா$_2$பி$_4$தே$_4$ஹ்யங்க$_3$ மநோऽநுகூலம்
ப்ரபா$_4$ஷஸே பா$_4$க$_3$வதப்ரதா$_4$ந: ।
யதா$_3$ஹ வையாஸகிராத்மவித்$_3$யா -
விஶாரதோ$_3$ ந்ரு'பதிம் ஸாது$_4$ ப்ரு'ஷ்ட: ॥ **25** ॥ 101

॥ இதி ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ த்ரு'தீயோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 சதுர்தோ2ऽத்4யாய: ॥

ஸூத உவாச

வையாஸகேரிதி வசஸ்தத்த்வநிஶ்சயமாத்மந: ।
உபதா4ர்ய மதிம் க்ரு’ஷ்ணே ஔத்தரேய: ஸதீம் வ்யதா4த் ॥ **1** ॥ 102

ஆத்மஜாயாஸுதாகா3ரபஶுத்3ரவிணப3ந்து4ஷு ।
ராஜ்யே சாவிகலே நித்யம் விரூடா4ம் மமதாம் ஜஹௌ ॥ **2** ॥ 103

பப்ரச்ச2 சேமமேவார்த2ம் யந்மாம் ப்ரு’ச்ச2த2 ஸத்தமா: ।
க்ரு’ஷ்ணாநுபா4வஶ்ரவணே ஶ்ரத்3த3தா4நோ மஹாமநா: ॥ **3** ॥ 104

ஸம்ஸ்தா2ம் விஜ்ஞாய ஸந்ந்யஸ்ய கர்ம த்ரைவர்கி3கம் ச யத் ।
வாஸுதே3வே ப4க3வதி ஆத்மபா4வம் த்3ரு’ட4ம் க3த: ॥ **4** ॥ 105

ராஜோவாச

ஸமீசீநம் வசோ ப்3ரஹ்மந் ஸர்வஜ்ஞஸ்ய தவாநக4 ।
தமோ விஶீர்யதே மஹ்யம் ஹரே: கத2யத: கதா2ம் ॥ **5** ॥ 106

பூ4ய ஏவ விவித்ஸாமி ப4க3வாநாத்மமாயயா ।
யதே2த3ம் ஸ்ரு’ஜதே விஶ்வம் து3ர்விபா4வ்யமதீ4ஶ்வரை: ॥ **6** ॥ 107

யதா2 கோ3பாயதி விபு4ர்யதா2 ஸம்யச்ச2தே புந: ।
யாம் யாம் ஶக்திமுபாஶ்ரித்ய புருஶக்தி: பர: புமாந் ।
ஆத்மாநம் க்ரீட3யந் க்ரீட3ந் கரோதி விகரோதி ச ॥ **7** ॥ 108

நூநம் ப4க3வதோ ப்3ரஹ்மந் ஹரேரத்3பு4தகர்மண: ।
து3ர்விபா4வ்யமிவாபா4தி கவிபி4ஶ்சாபி சேஷ்டிதம் ॥ **8** ॥ 109

யதா2 கு3ணாம்ஸ்து ப்ரக்ரு’தேர்யுக3பத் க்ரமஶோঽபி வா ।
பி3ப4ர்தி பூ4ரிஶஸ்த்வேக: குர்வந் கர்மாணி ஜந்மபி4: ॥ **9** ॥ 110

விசிகித்ஸிதமேதந்மே ப்3ரவீது ப4க3வாந் யதா2 ।
ஶாப்3தே3 ப்3ரஹ்மணி நிஷ்ணாத: பரஸ்மிம்ஶ்ச ப4வாந்க2லு ॥ **10** ॥ 111

ஸூத உவாச
இத்யுபாமந்த்ரிதோ ராஜ்ஞா கு3ணாநுகத2நே ஹரே: ।
ஹ்ரு’ஷீகேஶமநுஸ்ம்ரு’த்ய ப்ரதிவக்தும் ப்ரசக்ரமே ॥ **11** ॥ 112

ஸ்ரீஶுக உவாச
நம: பரஸ்மை புருஷாய பூ4யஸே
ஸது3த்3ப4வஸ்தா2நநிரோத4லீலயா ।
க்3ரு’ஹீதஶக்தித்ரிதயாய தே3ஹிநா -
மந்தர்ப4வாயாநுபலக்ஷ்யவர்த்மநே ॥ **12** ॥ 113

பூ4யோ நம: ஸத்3வ்ரு’ஜிநச்சி2தே3ঽஸதா -
மஸம்ப4வாயாகி2லஸத்த்வமூர்தயே ।
பும்ஸாம் புந: பாரமஹம்ஸ்ய ஆஶ்ரமே
வ்யவஸ்தி2தாநாமநும்ரு’க்3யதா3ஶுஷே ॥ **13** ॥ 114

நமோ நமஸ்தேঽஸ்த்வ்ரு’ஷபா4ய ஸாத்வதாம்
விதூ3ரகாஷ்டா2ய முஹு: குயோகி3நாம் ।

நிரஸ்தஸாம்யாதிஶயேந ராத4ஸா
ஸ்வதா4மநி ப்3ரஹ்மணி ரம்ஸ்யதே நம: ॥ **14** ॥ 115

யத்கீர்தநம் யத்ஸ்மரணம் யதீ3க்ஷணம்
யத்3வந்த3நம் யச்ச்2ரவணம் யத3ர்ஹணம் ।
லோகஸ்ய ஸத்3யோ விது4நோதி கல்மஷம்
தஸ்மை ஸுப4த்3ரஶ்ரவஸே நமோ நம: ॥ **15** ॥ 116

விசக்ஷணா யச்சரணோபஸாத3நாத்
ஸங்க3ம் வ்யுத3ஸ்யோப4யதோऽந்தராத்மந: ।
விந்த3ந்தி ஹி ப்3ரஹ்மக3திம் க3தக்லமா -
ஸ்தஸ்மை ஸுப4த்3ரஶ்ரவஸே நமோ நம: ॥ **16** ॥ 117

தபஸ்விநோ தா3நபரா யஶஸ்விநோ
மநஸ்விநோ மந்த்ரவித3: ஸுமங்க3லா: ।
க்ஷேமம் ந விந்த3ந்தி விநா யத3ர்பணம்
தஸ்மை ஸுப4த்3ரஶ்ரவஸே நமோ நம: ॥ **17** ॥ 118

கிராதஹூணாந்த்4ரபுலிந்த3புல்கஸா
ஆபீ4ரகங்கா யவநா: க2ஸாத3ய: ।
யேऽந்யே ச பாபா யது3பாஶ்ரயாஶ்ரயா:
ஶுத்4யந்தி தஸ்மை ப்ரப4விஷ்ணவே நம: ॥ **18** ॥ 119

ஸ ஏஷ ஆத்மாऽऽத்மவதாமதீ4ஶ்வர -
ஸ்த்ரயீமயோ த4ர்மமயஸ்தபோமய: ।
க3தவ்யலீகைரஜஶங்கராதி3பி4 -
ர்விதர்க்யலிங்கோ3 ப4க3வாந் ப்ரஸீத3தாம் ॥ **19** ॥ 120

ஶ்ரிய: பதிர்யஜ்ஞபதி: ப்ரஜாபதி -
ர்தி4யாம் பதிர்லோகபதிர்த4ராபதி: ।

பதிர்க3திஶ்சாந்த4கவ்ரு’ஷ்ணிஸாத்வதாம்
ப்ரஸீத3தாம் மே ப4க3வாந் ஸதாம் பதி: ॥ **20** ॥ 121

யத3ங்க்4ர்யபி4த்4யாநஸமாதி4தெள4தயா
தி4யாநுபஶ்யந்தி ஹி தத்த்வமாத்மந: ।
வத3ந்தி சைதத் கவயோ யதா2ருசம்
ஸ மே முகுந்தோ3 ப4க3வாந் ப்ரஸீத3தாம் ॥ **21** ॥ 122

ப்ரசோதி3தா யேந புரா ஸரஸ்வதீ
விதந்வதாஜஸ்ய ஸதீம் ஸ்ம்ரு’திம் ஹ்ரு’தி3 ।
ஸ்வலக்ஷணா ப்ராது3ரபூ4த் கிலாஸ்யத:
ஸ மே ரு’ஷீணாம்ரு’ஷப4: ப்ரஸீத3தாம் ॥ **22** ॥ 123

பூ4தைர்மஹத்3பி4ர்ய இமா: புரோ விபு4 -
ர்நிர்மாய ஶேதே யத3மூஷு பூருஷ: ।
பு4ங்க்தே கு3ணாந் ஷோட3ஶ ஷோட3ஶாத்மக:
ஸோऽலங்க்ரு’ஷீஷ்ட ப4க3வாந் வசாம்ஸி மே ॥ **23** ॥ 124

நமஸ்தஸ்மை ப4க3வதே வாஸுதே3வாய வேத4ஸே ।
பபுர்ஜ்ஞாநமயம் ஸௌம்யா யந்முகா2ம்பு3ருஹாஸவம் ॥ **24** ॥ 125

ஏததே3வாத்மபூ4 ராஜந் நாரதா3ய விப்ரு’ச்ச2தே ।
வேத3க3ர்போ4ऽப்4யதா4த் ஸாக்ஷாத்3 யதா3ஹ ஹரிராத்மந: ॥ **25** ॥ 126

॥ இதி ஸ்ரீமத்3பா4க3வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்3விதீயஸ்கந்தே4 சதுர்தோ2ऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 பஞ்சமோऽத்4யாய: ॥

நாரத3 உவாச

தே3வதே3வ நமஸ்தேऽஸ்து பூ4தபா4வந பூர்வஜ ।
தத்3 விஜாநீஹி யஜ்ஜ்ஞாநமாத்மதத்த்வநித3ர்ஶநம் ॥ **1** ॥ 127

யத்3ரூபம் யத3தி4ஷ்டா2நம் யத: ஸ்ரு’ஷ்டமித3ம் ப்ரபோ4 ।
யத்ஸம்ஸ்த2ம் யத்பரம் யச்ச தத்தத்த்வம் வத3 தத்த்வத: ॥ **2** ॥ 128

ஸர்வம் ஹ்யேதத்3 ப4வாந் வேத3 பூ4தப4வ்யப4வத்ப்ரபு4: ।
கராமலகவத்3 விஶ்வம் விஜ்ஞாநாவஸிதம் தவ ॥ **3** ॥ 129

யத்3விஜ்ஞாநோ யதா3தா4ரோ யத்பரஸ்த்வம் யதா3த்மக: ।
ஏக: ஸ்ரு’ஜஸி பூ4தாநி பூ4தைரேவாத்மமாயயா ॥ **4** ॥ 130

ஆத்மந் பா4வயஸே தாநி ந பராபா4வயந் ஸ்வயம் ।
ஆத்மஶக்திமவஷ்டப்4ய ஊர்ணநாபி4ரிவாக்லம: ॥ **5** ॥ 131

நாஹம் வேத3 பரம் ஹ்யஸ்மிந்நாபரம் ந ஸமம் விபோ4 ।
நாமரூபகு3ணைர்பா4வ்யம் ஸத3ஸத் கிஞ்சித3ந்யத: ॥ **6** ॥ 132

ஸ ப4வாநசரத்3 கோ4ரம் யத் தப: ஸுஸமாஹித: ।
தேந கே2த3யஸே நஸ்த்வம் பராஶங்காம் ப்ரயச்ச2ஸி ॥ **7** ॥ 133

ஏதந்மே ப்ரு’ச்ச2த: ஸர்வம் ஸர்வஜ்ஞ ஸகலேஶ்வர ।
விஜாநீஹி யதை2வேத3மஹம் பு3த்3த்4யேऽநுஶாஸித: ॥ **8** ॥ 134

ப்3ரஹ்மோவாச
ஸம்யக் காருணிகஸ்யேத3ம் வத்ஸ தே விசிகித்ஸிதம் ।
யத3ஹம் சோதி3த: ஸௌம்ய ப4க3வத்3வீர்யத3ர்ஶநே ॥ **9** ॥ 135

நாந்ரு’தம் தவ தச்சாபி யதா2 மாம் ப்ரப்3ரவீஷி போ4: ।
அவிஜ்ஞாய பரம் மத்த ஏதாவத்த்வம் யதோ ஹி மே ॥ **10** ॥ 136

யேந ஸ்வரோசிஷா விஶ்வம் ரோசிதம் ரோசயாம்யஹம் ।
யதா2ர்கோऽக்3நிர்யதா2 ஸோமோ யத2ர்க்ஷக்3ரஹதாரகா: ॥ **11** ॥ 137

தஸ்மை நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய தீ4மஹி ।
யந்மாயயா து3ர்ஜயயா மாம் ப்3ருவந்தி ஜக3த்3கு3ரும் ॥ **12** ॥ 138

விலஜ்ஜமாநயா யஸ்ய ஸ்தா2துமீக்ஷாபதே2ऽமுயா ।
விமோஹிதா விகத்த2ந்தே மமாஹமிதி து3ர்தி4ய: ॥ **13** ॥ 139

த்3ரவ்யம் கர்ம ச காலஶ்ச
ஸ்வபா4வோ ஜீவ ஏவ ச ।
வாஸுதே3வாத்பரோ ப்3ரஹ்மந் -
ந சாந்யோऽர்தோ2ऽஸ்தி தத்த்வத: ॥ **14** ॥ 140

நாராயணபரா வேதா3 தே3வா நாராயணாங்க3ஜா: ।
நாராயணபரா லோகா நாராயணபரா மகா2: ॥ **15** ॥ 141

நாராயணபரோ யோகோ3 நாராயணபரம் தப: ।
நாராயணபரம் ஜ்ஞாநம் நாராயணபரா க3தி: ॥ **16** ॥ 142

தஸ்யாபி த்3ரஷ்டுரீஶஸ்ய கூடஸ்த2ஸ்யாகி2லாத்மந: ।
ஸ்ரு’ஜ்யம் ஸ்ரு’ஜாமி ஸ்ரு’ஷ்டோऽஹமீக்ஷயைவாபி4சோதி3த: ॥ **17** ॥ 143

ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம இதி நிர்கு3ணஸ்ய கு3ணாஸ்த்ரய: ।
ஸ்தி2திஸர்க3நிரோதே4ஷு க்3ரு’ஹீதா மாயயா விபோ4: ॥ **18** ॥ 144

கார்யகாரணகர்த்ரு’த்வே த்3ரவ்யஜ்ஞாநக்ரியாஶ்ரயா: ।
ப3த்4நந்தி நித்யதா3 முக்தம் மாயிநம் புருஷம் கு3ணா: ॥ **19** ॥ 145

ஸ ஏஷ ப4க3வாந் லிங்கை3ஸ்த்ரிபி4ரேபி4ரதோ4க்ஷஜ: ।
ஸ்வலக்ஷிதக3திர்ப்3ரஹ்மந் ஸர்வேஷாம் மம சேஶ்வர: ॥ **20** ॥ 146

காலம் கர்ம ஸ்வபா4வம் ச மாயேஶோ மாயயா ஸ்வயா ।
ஆத்மந் யத்3ரு’ச்ச2யா ப்ராப்தம் விபு3பூ4ஷுருபாத3தே3 ॥ **21** ॥ 147

காலாத்3 கு3ணவ்யதிகர: பரிணாம: ஸ்வபா4வத: ।
கர்மணோ ஜந்ம மஹத: புருஷாதி4ஷ்டி2தாத3பூ4த் ॥ **22** ॥ 148

மஹதஸ்து விகுர்வாணாத்3ரஜ:ஸத்த்வோபப்3ரு’ம்ஹிதாத் ।
தம:ப்ரதா4நஸ்த்வப4வத்3 த்3ரவ்யஜ்ஞாநக்ரியாத்மக: ॥ **23** ॥ 149

ஸோऽஹங்கார இதி ப்ரோக்தோ விகுர்வந் ஸமபூ4த்த்ரிதா4 ।
வைகாரிகஸ்தைஜஸஶ்ச தாமஸஶ்சேதி யத்3பி4தா3 ।
த்3ரவ்யஶக்தி: க்ரியாஶக்திர்ஜ்ஞாநஶக்திரிதி ப்ரபோ4 ॥ **24** ॥ 150

தாமஸாத3பி பூ4தாதே3ர் -
விகுர்வாணாத3பூ4ந்நப4: ।
தஸ்ய மாத்ரா கு3ண: ஶப்3தோ3
லிங்க3ம் யத்3 த்3ரஷ்ட்ரு’த்3ரு’ஶ்யயோ: ॥ **25** ॥ 151

நப4ஸோऽத2 விகுர்வாணாத3பூ4த் ஸ்பர்ஶகு3ணோऽநில: ।
பராந்வயாச்ச2ப்3த3வாம்ஶ்ச ப்ராண ஓஜ: ஸஹோ ப3லம் ॥ **26** ॥ 152

வாயோரபி விகுர்வாணாத் காலகர்மஸ்வபா4வத: ।
உத3பத்3யத தேஜோ வை ரூபவத் ஸ்பர்ஶஶப்3த3வத் ॥ **27** ॥ 153

தேஜஸஸ்து விகுர்வாணாதா3ஸீத3ம்போ4 ரஸாத்மகம் ।
ரூபவத் ஸ்பர்ஶவச்சாம்போ4 கோ4ஷவச்ச பராந்வயாத் ॥ **28** ॥ 154

விஶேஷஸ்து விகுர்வாணாத3ம்ப4ஸோ க3ந்த4வாநபூ4த் ।
பராந்வயாத்3 ரஸஸ்பர்ஶஶப்3த3ரூபகு3ணாந்வித: ॥ **29** ॥ 155

வைகாரிகாந்மநோ ஜஜ்ஞே தே3வா வைகாரிகா த3ஶ ।
தி3க்3வாதார்கப்ரசேதோऽஶ்விவஹ்நீந்த்3ரோபேந்த்3ரமித்ரகா: ॥ **30** ॥ 156

தைஜஸாத் து விகுர்வாணா -
தி3ந்த்3ரியாணி த3ஶாப4வந் ।
ஜ்ஞாநஶக்தி: க்ரியாஶக்திர் -
பு3த்3தி4: ப்ராணஶ்ச தைஜஸௌ ।
ஶ்ரோத்ரம் த்வக்3க்4ராணத்3ரு’க்3ஜிஹ்வா -
வாக்3தோ3ர்மேட்4ராங்க்4ரிபாயவ: ॥ **31** ॥ 157

யதை3தேऽஸங்க3தா பா4வா பூ4தேந்த்3ரியமநோகு3ணா: ।
யதா3யதநநிர்மாணே ந ஶேகுர்ப்3ரஹ்மவித்தமம் ॥ **32** ॥ 158

ததா3 ஸம்ஹத்ய சாந்யோந்யம் ப4க3வச்ச2க்திசோதி3தா: ।
ஸத3ஸத்த்வமுபாதா3ய சோப4யம் ஸஸ்ரு’ஜுர்ஹ்யத3: ॥ **33** ॥ 159

வர்ஷபூக3ஸஹஸ்ராந்தே தத3ண்ட3முத3கேஶயம் ।
காலகர்மஸ்வபா4வஸ்தோ2 ஜீவோऽஜீவமஜீவயத் ॥ **34** ॥ 160

ஸ ஏவ புருஷஸ்தஸ்மாத3ண்ட3ம் நிர்பி4த்3ய நிர்க3த: ।
ஸஹஸ்ரோர்வங்க்4ரிபா3ஹ்வக்ஷ: ஸஹஸ்ராநநஶீர்ஷவாந் ॥ **35** ॥ 161

யஸ்யேஹாவயவைர்லோகாந் கல்பயந்தி மநீஷிண: ।
கட்யாதி3பி4ரத4: ஸப்த ஸப்தோர்த்4வம் ஜக4நாதி3பி4: ॥ **36** ॥ 162

புருஷஸ்ய முக2ம் ப்3ரஹ்ம
க்ஷத்ரமேதஸ்ய பா3ஹவ: ।
ஊர்வோர்வைஶ்யோ ப4க3வத:
பத்3ப்4யாம் ஶூத்3ரோऽப்4யஜாயத ॥ **37** ॥ 163

பூ4ர்லோக: கல்பித: பத்3ப்4யாம் பு4வர்லோகோऽஸ்ய நாபி4த: ।
ஹ்ரு’தா3 ஸ்வர்லோக உரஸா மஹர்லோகோ மஹாத்மந: ॥ **38** ॥ 164

க்3ரீவாயாம் ஜநலோகஶ்ச தபோலோக: ஸ்தநத்3வயாத் ।
மூர்த4பி4: ஸத்யலோகஸ்து ப்3ரஹ்மலோக: ஸநாதந: ॥ **39** ॥ 165

தத்கட்யாம் சாதலம் க்லு’ப்தமூருப்4யாம் விதலம் விபோ4: ।
ஜாநுப்4யாம் ஸுதலம் ஶூத்3த4ம் ஜங்கா4ப்4யாம் து தலாதலம் ॥ **40** ॥ 166

மஹாதலம் து கு3ல்பா2ப்4யாம் ப்ரபதா3ப்4யாம் ரஸாதலம் ।
பாதாலம் பாத3தலத இதி லோகமய: புமாந் ॥ **41** ॥ 167

பூ4ர்லோக: கல்பித: பத்3ப்4யாம் பு4வர்லோகோऽஸ்ய நாபி4த: ।
ஸ்வர்லோக: கல்பிதோ மூர்த்4நா இதி வா லோககல்பநா ॥ **42** ॥ 168

॥ இதி ஸ்ரீமத்3பா4க3வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்3விதீயஸ்கந்தே4 பஞ்சமோऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக$_3$மாந்தமஹாதே$_3$ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப$_4$க$_3$வதே வாஸுதே$_3$வாய

ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதமஹாபுராணம்

॥ த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ ஷஷ்டோ$_2$ऽத்$_4$யாய: ॥

ப்$_3$ரஹ்மோவாச

வாசாம் வஹ்நேர்முக$_2$ம் க்ஷேத்ரம் ச$_2$ந்த$_3$ஸாம் ஸப்த தா$_4$தவ: ।
ஹவ்யகவ்யாம்ரு’தாந்நாநாம் ஜிஹ்வா ஸர்வரஸஸ்ய ச ॥ **1** ॥ 169

ஸர்வாஸூநாம் ச வாயோஶ்ச தந்நாஸே பரமாயநே ।
அஶ்விநோரோஷதீ$_4$நாம் ச க்$_4$ராணோ மோத$_3$ப்ரமோத$_3$யோ: ॥ **2** ॥ 170

ரூபாணாம் தேஜஸாம் சக்ஷுர்தி$_3$வ: ஸூர்யஸ்ய சாக்ஷிணீ ।
கர்ணௌ தி$_3$ஶாம் ச தீர்தா$_2$நாம் ஶ்ரோத்ரமாகாஶஶப்$_3$த$_3$யோ: ।
தத்$_3$கா$_3$த்ரம் வஸ்துஸாராணாம் ஸௌப$_4$க$_3$ஸ்ய ச பா$_4$ஜநம் ॥ **3** ॥ 171

த்வக$_3$ஸ்ய ஸ்பர்ஶவாயோஶ்ச
ஸர்வமேத$_4$ஸ்ய சைவ ஹி ।
ரோமாண்யுத்$_3$பி$_4$ஜ்ஜஜாதீநாம்
யைர்வா யஜ்ஞஸ்து ஸம்ப்$_4$ரு’த: ॥ **4** ॥ 172

கேஶஶ்மஶ்ருநகா$_2$ந்யஸ்ய ஶிலாலோஹாப்$_4$ரவித்$_3$யுதாம் ।
பா$_3$ஹவோ லோகபாலாநாம் ப்ராயஶ: க்ஷேமகர்மணாம் ॥ **5** ॥ 173

விக்ரமோ பூ$_4$ர்பு$_4$வ: ஸ்வஶ்ச க்ஷேமஸ்ய ஶரணஸ்ய ச ।
ஸர்வகாமவரஸ்யாபி ஹரேஶ்சரண ஆஸ்பத$_3$ம் ॥ **6** ॥ 174

அபாம் வீர்யஸ்ய ஸர்க3ஸ்ய பர்ஜந்யஸ்ய ப்ரஜாபதே: ।
பும்ஸ: ஶிஶ்ந உபஸ்த2ஸ்து ப்ரஜாத்யாநந்த3நிர்வ்ரு’தே: ॥ **7** ॥ 175

பாயுர்யமஸ்ய மித்ரஸ்ய பரிமோக்ஷஸ்ய நாரத3 ।
ஹிம்ஸாயா நிர்ரு’தேர்ம்ரு’த்யோர்நிரயஸ்ய கு3த3: ஸ்ம்ரு’த: ॥ **8** ॥ 176

பராபூ4தேரத4ர்மஸ்ய தமஸஶ்சாபி பஶ்சிம: ।
நாட்3யோ நத3நதீ3நாம் து கோ3த்ராணாமஸ்தி2ஸம்ஹதி: ॥ **9** ॥ 177

அவ்யக்தரஸஸிந்தூ4நாம் பூ4தாநாம் நித4நஸ்ய ச ।
உத3ரம் விதி3தம் பும்ஸோ ஹ்ரு’த3யம் மநஸ: பத3ம் ॥ **10** ॥ 178

த4ர்மஸ்ய மம துப்4யம் ச குமாராணாம் ப4வஸ்ய ச ।
விஜ்ஞாநஸ்ய ச ஸத்த்வஸ்ய பரஸ்யாத்மா பராயணம் ॥ **11** ॥ 179

அஹம் ப4வாந் ப4வஶ்சைவ த இமே முநயோऽக்3ரஜா: ।
ஸுராஸுரநரா நாகா3: க2கா3 ம்ரு’க3ஸரீஸ்ரு’பா: ॥ **12** ॥ 180

க3ந்த4ர்வாப்ஸரஸோ யக்ஷா ரக்ஷோபூ4தக3ணோரகா3: ।
பஶவ: பிதர: ஸித்3தா4 வித்3யாத்4ராஶ்சாரணா த்3ருமா: ॥ **13** ॥ 181

அந்யே ச விவிதா4 ஜீவா ஜலஸ்த2லநபௌ4கஸ: ।
க்3ரஹர்க்ஷகேதவஸ்தாராஸ்தடி3த: ஸ்தநயித்நவ: ॥ **14** ॥ 182

ஸர்வம் புருஷ ஏவேத3ம் பூ4தம் ப4வ்யம் ப4வச்ச யத் ।
தேநேத3மாவ்ரு’தம் விஶ்வம் விதஸ்திமதி4திஷ்ட2தி ॥ **15** ॥ 183

ஸ்வதி4ஷ்ண்யம் ப்ரதபந் ப்ராணோ ப3ஹிஶ்ச ப்ரதபத்யஸௌ ।
ஏவம் விராஜம் ப்ரதபம்ஸ்தபத்யந்தர்ப3ஹி: புமாந் ॥ **16** ॥ 184

ஸோऽம்ரு’தஸ்யாப4யஸ்யேஶோ மர்த்யமந்நம் யத3த்யகா3த் ।
மஹிமைஷ ததோ ப்3ரஹ்மந் புருஷஸ்ய து3ரத்யய: ॥ **17** ॥ 185

பாதே3ஷு ஸர்வபூ4தாநி பும்ஸ: ஸ்தி2திபதோ3 விது3: ।
அம்ரு’தம் க்ஷேமமப4யம் த்ரிமூர்த்4நோऽதா4யி மூர்த4ஸு ॥ **18** ॥ 186

பாதா3ஸ்த்ரயோ ப3ஹிஶ்சாஸந் -
நப்ரஜாநாம் ய ஆஶ்ரமா: ।
அந்தஸ்த்ரிலோக்யாஸ்த்வபரோ
க்3ரு’ஹமேதோ4ऽப்3ரு’ஹத்3வ்ரத: ॥ **19** ॥ 187

ஸ்ரு’தீ விசக்ரமே விஷ்வங் ஸாஶநாநஶநே உபே4 ।
யத3வித்3யா ச வித்3யா ச புருஷஸ்தூப4யாஶ்ரய: ॥ **20** ॥ 188

யஸ்மாத3ண்ட3ம் விராட்3 ஜஜ்ஞே பூ4தேந்த்3ரியகு3ணாத்மக: ।
தத்3 த்3ரவ்யமத்யகா3த்3 விஶ்வம் கோ3பி4: ஸூர்ய இவாதபந் ॥ **21** ॥ 189

யதா3ஸ்ய நாப்4யாந்நலிநாத3ஹமாஸம் மஹாத்மந: ।
நாவித3ம் யஜ்ஞஸம்பா4ராந் புருஷாவயவாத்3ரு’தே ॥ **22** ॥ 190

தேஷு யஜ்ஞஸ்ய பஶவ: ஸவநஸ்பதய: குஶா: ।
இத3ம் ச தே3வயஜநம் காலஶ்சோருகு3ணாந்வித: ॥ **23** ॥ 191

வஸ்தூந்யோஷத4ய: ஸ்நேஹா ரஸலோஹம்ரு’தோ3 ஜலம் ।
ரு’சோ யஜூம்ஷி ஸாமாநி சாதுர்ஹோத்ரம் ச ஸத்தம ॥ **24** ॥ 192

நாமதே4யாநி மந்த்ராஶ்ச த3க்ஷிணாஶ்ச வ்ரதாநி ச ।
தே3வதாநுக்ரம: கல்ப: ஸங்கல்பஸ்தந்த்ரமேவ ச ॥ **25** ॥ 193

க3தயோ மதய: ஶ்ரத்3தா4 ப்ராயஶ்சித்தம் ஸமர்பணம் ।
புருஷாவயவைரேதே ஸம்பா4ரா: ஸம்ப்4ரு’தா மயா ॥ **26** ॥ 194

இதி ஸம்ப்4ரு’தஸம்பா4ர: புருஷாவயவைரஹம் ।
தமேவ புருஷம் யஜ்ஞம் தேநைவாயஜமீஶ்வரம் ॥ **27** ॥ 195

ததஸ்தே ப்$_4$ராதர இமே ப்ரஜாநாம் பதயோ நவ ।
அயஜந் வ்யக்தமவ்யக்தம் புருஷம் ஸுஸமாஹிதா: ॥ **28** ॥ 196

ததஶ்ச மநவ: காலே ஈஜிரே ரு'ஷயோऽபரே ।
பிதரோ விபு$_3$தா$_4$ தை$_3$த்யா மநுஷ்யா: க்ரதுபி$_4$ர்விபு$_4$ம் ॥ **29** ॥ 197

நாராயணே ப$_4$க$_3$வதி ததி$_3$த$_3$ம் விஶ்வமாஹிதம் ।
க்$_3$ரு'ஹீதமாயோருகு$_3$ண: ஸர்கா$_3$தா$_3$வகு$_3$ண: ஸ்வத: ॥ **30** ॥ 198

ஸ்ரு'ஜாமி தந்நியுக்தோऽஹம் ஹரோ ஹரதி தத்$_3$வஶ: ।
விஶ்வம் புருஷரூபேண பரிபாதி த்ரிஶக்தித்$_4$ரு'க் ॥ **31** ॥ 199

இதி தேऽபி$_4$ஹிதம் தாத யதே$_2$த$_3$மநுப்ரு'ச்ச$_2$ஸி ।
நாந்யத்$_3$ப$_4$க$_3$வத: கிஞ்சித்$_3$பா$_4$வ்யம் ஸத$_3$ஸதா$_3$த்மகம் ॥ **32** ॥ 200

ந பா$_4$ரதீ மேऽங்க$_3$ ம்ரு'ஷோபலக்ஷ்யதே
ந வை க்வசிந்மே மநஸோ ம்ரு'ஷா க$_3$தி: ।
ந மே ஹ்ரு'ஷீகாணி பதந்த்யஸத்பதே$_2$
யந்மே ஹ்ரு'தௌ$_3$த்கண்ட்$_2$யவதா த்$_4$ரு'தோ ஹரி: ॥ **33** ॥ 201

ஸோऽஹம் ஸமாம்நாயமயஸ்தபோமய:
ப்ரஜாபதீநாமபி$_4$வந்தி$_3$த: பதி: ।
ஆஸ்தா$_2$ய யோக$_3$ம் நிபுணம் ஸமாஹித -
ஸ்தம் நாத்$_4$யக$_3$ச்ச$_2$ம் யத ஆத்மஸம்ப$_4$வ: ॥ **34** ॥ 202

நதோऽஸ்ம்யஹம் தச்சரணம் ஸமீயுஷாம்
ப$_4$வச்சி$_2$த$_3$ம் ஸ்வஸ்த்யயநம் ஸுமங்க$_3$லம் ।
யோ ஹ்யாத்மமாயாவிப$_4$வம் ஸ்ம பர்யகா$_3$த்$_3$
யதா$_2$ நப$_4$: ஸ்வாந்தமதா$_2$பரே குத: ॥ **35** ॥ 203

நாஹம் ந யூயம் யத்3ரு’தாம் க3திம் விது3 -
ர்ந வாமதே3வ: கிமுதாபரே ஸுரா: ।
தந்மாயயா மோஹிதபு3த்3த4யஸ்த்விதி3ம்
விநிர்மிதம் சாத்மஸமம் விசக்ஷ்மஹே ॥ **36** ॥ 204

யஸ்யாவதாரகர்மாணி கா3யந்தி ஹ்யஸ்மதா3த3ய: ।
ந யம் வித3ந்தி தத்த்வேந தஸ்மை ப4க3வதே நம: ॥ **37** ॥ 205

ஸ ஏஷ ஆத்3ய: புருஷ: கல்பே கல்பே ஸ்ரு’ஜத்யஜ: ।
ஆத்மாऽऽத்மந்யாத்மநாऽऽத்மாநம் ஸம்யச்ச2தி ச பாதி ச ॥ **38** ॥ 206

விஶுத்3த4ம் கேவலம் ஜ்ஞாநம் ப்ரத்யக் ஸம்யக3வஸ்தி2தம் ।
ஸத்யம் பூர்ணமநாத்3யந்தம் நிர்கு3ணம் நித்யமத்3வயம் ॥ **39** ॥ 207

ரு’ஷே வித3ந்தி முநய: ப்ரஶாந்தாத்மேந்த்3ரியாஶயா: ।
யதா3 ததே3வாஸத்தர்கைஸ்திரோதீ4யேத விப்லுதம் ॥ **40** ॥ 208

ஆத்3யோऽவதார: புருஷ: பரஸ்ய
கால: ஸ்வபா4வ: ஸத3ஸந்மநஶ்ச ।
த்3ரவ்யம் விகாரோ கு3ண இந்த்3ரியாணி
விராட் ஸ்வராட் ஸ்தா2ஸ்நு சரிஷ்ணு பூ4ம்ந: ॥ **41** ॥ 209

அஹம் ப4வோ யஜ்ஞ இமே ப்ரஜேஶா
த3க்ஷாத3யோ யே ப4வதா3த3யஶ்ச ।
ஸ்வர்லோகபாலா: க2க3லோகபாலா
ந்ரு’லோகபாலாஸ்தலலோகபாலா: ॥ **42** ॥ 210

க3ந்த4ர்வவித்3யாத4ரசாரணேஶா
யே யக்ஷரக்ஷோரக3நாக3நாதா2: ।
யே வா ரு’ஷீணாம்ரு’ஷபா4: பித்ரூ’ணாம்

தை3த்யேந்த்3ரஸித்3தே4ஶ்வரதா3நவேந்த்3ரா: ।
அந்யே ச யே ப்ரேதபிஶாசபூ4த -
கூஷ்மாண்ட3யாதோ3ம்ரு’க3பக்ஷ்யதீ4ஶா: ॥ **43** ॥ 211

யத் கிம் ச லோகே ப4க3வந்மஹஸ்வ -
தோ3ஜ:ஸஹஸ்வத்3 ப3லவத் க்ஷமாவத் ।
ஸ்ரீஹ்ரீவிபூ4த்யாத்மவத3த்3பு4தார்ணம்
தத்த்வம் பரம் ரூபவத3ஸ்வரூபம் ॥ **44** ॥ 212

ப்ராதா4ந்யதோ யாந்ரு’ஷ ஆமநந்தி
லீலாவதாராந் புருஷஸ்ய பூ4ம்ந: ।
ஆபீயதாம் கர்ணகஷாயஶோஷா -
நநுக்ரமிஷ்யே த இமாந் ஸுபேஶாந் ॥ **45** ॥ 213

॥ இதி ஸ்ரீமத்3பா4க3வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்3விதீயஸ்கந்தே4 ஷஷ்டோ2ऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 ஸப்தமோऽத்4யாய: ॥

ப்3ரஹ்மோவாச

யத்ரோத்3யத: க்ஷிதிதலோத்3த4ரணாய பி3ப்4ரத்
க்ரௌடீ3ம் தநும் ஸகலயஜ்ஞமயீமநந்த: ।
அந்தர்மஹார்ணவ உபாக3தமாதி3தை3த்யம்
தம் த3ம்ஷ்ட்ரயாத்3ரிமிவ வஜ்ரத4ரோ த3தா3ர ॥ **1** ॥ 214

ஜாதோ ருசேரஜநயத் ஸுயமாந் ஸுயஜ்ஞ
ஆகூதிஸூநுரமராநத2 த3க்ஷிணாயாம் ।
லோகத்ரயஸ்ய மஹதீமஹரத்3 யதா3ர்திம்
ஸ்வாயம்பு4வேந மநுநா ஹரிரித்யநூக்த: ॥ **2** ॥ 215

ஜஜ்ஞே ச கர்த3மக்3ரு'ஹே த்3விஜ தே3வஹூத்யாம்
ஸ்த்ரீபி4: ஸமம் நவபி4ராத்மக3திம் ஸ்வமாத்ரே ।
ஊசே யயாऽऽத்மஶமலம் கு3ணஸங்க3பங்க -
மஸ்மிந் விதூ4ய கபிலஸ்ய க3திம் ப்ரபேதே3 ॥ **3** ॥ 216

அத்ரேரபத்யமபி4காங்க்ஷத ஆஹ துஷ்டோ
த3த்தோ மயாஹமிதி யத்3 ப4க3வாந் ஸ த3த்த: ।
யத்பாத3பங்கஜபராக3பவித்ரதே3ஹா
யோக3ர்த்3தி4மாபுருப4யீம் யது3ஹைஹயாத்3யா: ॥ **4** ॥ 217

தப்தம் தபோ விவித4லோகஸிஸ்ரு’க்ஷயா மே
ஆதௌ3 ஸநாத் ஸ்வதபஸ: ஸ சது:ஸநோऽபூ4த் ।
ப்ராக்கல்பஸம்ப்லவவிநஷ்டமிஹாத்மதத்த்வம்
ஸம்யக்3 ஜகா3த3 முநயோ யத3சக்ஷதாத்மந் ॥ **5** ॥ 218

த4ர்மஸ்ய த3க்ஷது3ஹிதர்யஜநிஷ்ட மூர்த்யாம்
நாராயணோ நர இதி ஸ்வதப:ப்ரபா4வ: ।
த்3ரு’ஷ்ட்வாऽऽத்மநோ ப4க3வதோ நியமாவலோபம்
தே3வ்யஸ்த்வநங்க3ப்ரு’தநா க4டிதும் ந ஶேகு: ॥ **6** ॥ 219

காமம் த3ஹந்தி க்ரு’திநோ நநு ரோஷத்3ரு’ஷ்ட்யா
ரோஷம் த3ஹந்தமுத தே ந த3ஹந்த்யஸஹ்யம் ।
ஸோऽயம் யத3ந்தரமலம் ப்ரவிஶந் பி3பே4தி
கா ம: கத2ம் நு புநரஸ்ய மந: ஶ்ரயேத ॥ **7** ॥ 220

வித்3த4: ஸபத்ந்யுதி3தபத்ரிபி4ரந்தி ராஜ்ஞோ
பா3லோऽபி ஸந்நுபக3தஸ்தபஸே வநாநி ।
தஸ்மா அதா3த்3 த்4ருவக3திம் க்3ரு’ணதே ப்ரஸந்நோ
தி3வ்யா: ஸ்துவந்தி முநயோ யது3பர்யத4ஸ்தாத் ॥ **8** ॥ 221

யத்3வேநமுத்பத2க3தம் த்3விஜவாக்யவஜ்ர -
விப்லுஷ்டபௌருஷப4க3ம் நிரயே பதந்தம் ।
த்ராத்வார்தி2தோ ஜக3தி புத்ரபத3ம் ச லேபே4
து3க்3தா4 வஸூநி வஸுதா4 ஸகலாநி யேந ॥ **9** ॥ 222

நாபே4ரஸாவ்ரு’ஷப4 ஆஸ ஸுதே3விஸூநு -
ர்யோ வை சசார ஸமத3ரு’க்3 ஜட3யோக3சர்யாம் ।
யத்பாரமஹம்ஸ்யம்ரு’ஷய: பத3மாமநந்தி
ஸ்வஸ்த2: ப்ரஶாந்தகரண: பரிமுக்தஸங்க3: ॥ **10** ॥ 223

ஸத்ரே மமாஸ ப4க3வாந் ஹயஶீரஷாதோ2
ஸாக்ஷாத் ஸ யஜ்ஞபுருஷஸ்தபநீயவர்ண: ।
ச2ந்தோ3மயோ மக2மயோऽகி2லதே3வதாத்மா
வாசோ ப3பூ4வுருஶதீ: ஶ்வஸதோऽஸ்ய நஸ்த: ॥ **11** ॥ 224

மத்ஸ்யோ யுகா3ந்தஸமயே மநுநோபலப்3த4:
க்ஷோணீமயோ நிகி2லஜீவநிகாயகேத: ।
விஸ்ரம்ஸிதாநுருப4யே ஸலிலே முகா2ந்மே
ஆதா3ய தத்ர விஜஹார ஹ வேத3மார்கா3ந் ॥ **12** ॥ 225

க்ஷீரோத3தா4வமரதா3நவயூத2பாநா -
முந்மத்2நதாமம்ரு’தலப்3த4ய ஆதி3தே3வ: ।
ப்ரு’ஷ்டே2ந கச்ச2பவபுர்வித3தா4ர கோ3த்ரம்
நித்3ராக்ஷணோऽத்3ரிபரிவர்தகஷாணகண்டூ3: ॥ **13** ॥ 226

த்ரைவிஷ்டபோருப4யஹா ஸ ந்ரு’ஸிம்ஹரூபம்
க்ரு’த்வா ப்4ரமத்3ப்4ருகுடித3ம்ஷ்ட்ரகராலவக்த்ரம் ।
தை3த்யேந்த்3ரமாஶு க3த3யாபி4பதந்தமாரா -
தூ3ரௌ நிபாத்ய வித3தா3ர நகை2: ஸ்பு2ரந்தம் ॥ **14** ॥ 227

அந்த:ஸரஸ்யுருப3லேந பதே3 க்3ரு’ஹீதோ
க்3ராஹேண யூத2பதிரம்பு3ஜஹஸ்த ஆர்த: ।
ஆஹேத3மாதி3புருஷாகி2லலோகநாத2
தீர்த2ஶ்ரவ: ஶ்ரவணமங்க3லநாமதே4ய ॥ **15** ॥ 228

ஶ்ருத்வா ஹரிஸ்தமரணார்தி2நமப்ரமேய -
ஶ்சக்ராயுத4: பதக3ராஜபு4ஜாதி4ரூட4: ।
சக்ரேண நக்ரவத3நம் விநிபாட்ய தஸ்மா -
த்3த4ஸ்தே ப்ரக்3ரு’ஹ்ய ப4க3வாந் க்ரு’பயோஜ்ஜஹார ॥ **16** ॥ 229

ஜ்யாயாந் கு3ணைரவரஜோऽப்யதி3தே: ஸுதாநாம்
லோகாந் விசக்ரம இமாந் யத3தா2தி4யஜ்ஞ: ।
க்ஷ்மாம் வாமநேந ஜக்3ரு’ஹே த்ரிபத3ச்ச2லேந
யாச்ஞாம்ரு’தே பதி2 சரந் ப்ரபு4பி4ர்ந சால்ய: ॥ **17** ॥ 230

நார்தோ2 ப3லேரயமுருக்ரமபாத3ஶௌச -
மாப: ஶிகா2 த்4ரு’தவதோ விபு3தா4தி4பத்யம் ।
யோ வை ப்ரதிஶ்ருதம்ரு’தே ந சிகீர்ஷத3ந்ய -
தா3த்மாநமங்க3 ஶிரஸா ஹரயேऽபி4மேநே ॥ **18** ॥ 231

துப்4யம் ச நாரத3 ப்4ரு’ஶம் ப4க3வாந் விவ்ரு’த்3த4 -
பா4வேந ஸாது4பரிதுஷ்ட உவாச யோக3ம் ।
ஜ்ஞாநம் ச பா4க3வதமாத்மஸதத்த்வதீ3பம்
யத்3வாஸுதே3வஶரணா விது3ரஞ்ஜஸைவ ॥ **19** ॥ 232

சக்ரம் ச தி3க்ஷ்வவிஹதம் த3ஶஸு ஸ்வதேஜோ
மந்வந்தரேஷு மநுவம்ஶத4ரோ பி3ப4ர்தி ।
து3ஷ்டேஷு ராஜஸு த3மம் வ்யத3தா4த் ஸ்வகீர்திம்
ஸத்யே த்ரிப்ரு’ஷ்ட2 உஶதீம் ப்ரத2யம்ஶ்சரித்ரை: ॥ **20** ॥ 233

த4ந்வந்தரிஶ்ச ப4க3வாந் ஸ்வயமேவ கீர்தி -
ர்நாம்நா ந்ரு’ணாம் புருருஜாம் ருஜ ஆஶு ஹந்தி ।
யஜ்ஞே ச பா4க3மம்ரு’தாயுரவாவருந்த4
ஆயுஶ்ச வேத3மநுஶாஸ்த்யவதீர்ய லோகே ॥ **21** ॥ 234

க்ஷத்ரம் க்ஷயாய விதி4நோபப்4ரு’தம் மஹாத்மா
ப்3ரஹ்மத்4ருகு3ஜ்ஜி2தபத2ம் நரகார்திலிப்ஸு ।
உத்3த4ந்த்யஸாவவநிகண்டகமுக்3ரவீர்ய -
ஸ்த்ரி:ஸப்தக்ரு’த்வ உருதா4ரபரஶ்வதே4ந ॥ **22** ॥ 235

அஸ்மத்ப்ரஸாத3ஸுமுக2: கலயா கலேஶ
இக்ஷ்வாகுவம்ஶ அவதீர்ய கு3ரோர்நிதே3ஶே ।
திஷ்ட2ந் வநம் ஸத3யிதாநுஜ ஆவிவேஶ
யஸ்மிந் விருத்4ய த3ஶகந்த4ர ஆர்திமார்ச்ச2த் ॥ **23** ॥ 236

யஸ்மா அதா3து3த3தி4ரூட4ப4யாங்க3வேபோ
மார்க3ம் ஸபத்3யரிபுரம் ஹரவத்3 தி3த4க்ஷோ: ।
தூ3ரே ஸுஹ்ரு’ந்மதி2தரோஷஸுஶோணத்3ரு’ஷ்ட்யா
தாதப்யமாநமகரோரக3நக்ரசக்ர: ॥ **24** ॥ 237

வக்ஷ:ஸ்த2லஸ்பர்ஶருக்3ணமஹேந்த்3ரவாஹ -
த3ந்தைர்விட3ம்பி3தககுப்3ஜுஷ ஊட4ஹாஸம் ।
ஸத்3யோऽஸுபி4: ஸஹ விநேஷ்யதி தா3ரஹர்து -
ர்விஸ்பூ2ர்ஜிதைர்த4நுஷ உச்சரதோऽதி4ஸைந்யே ॥ **25** ॥ 238

பூ4மே: ஸுரேதரவரூத2விமர்தி3தாயா:
க்லேஶவ்யயாய கலயா ஸிதக்ரு’ஷ்ணகேஶ: ।
ஜாத: கரிஷ்யதி ஜநாநுபலக்ஷ்யமார்க3:
கர்மாணி சாத்மமஹிமோபநிப3ந்த4நாநி ॥ **26** ॥ 239

தோகேந ஜீவஹரணம் யது3லூகிகாயா -
ஸ்த்ரைமாஸிகஸ்ய ச பதா3 ஶகடோऽபவ்ரு’த்த: ।
யத்3 ரிங்க3தாந்தரக3தேந தி3விஸ்ப்ரு’ஶோர்வா
உந்மூலநம் த்விதரதா2ர்ஜுநயோர்ந பா4வ்யம் ॥ **27** ॥ 240

யத்3 வை வ்ரஜே வ்ரஜபஶூந் விஷதோயபீதா2ந்
பாலாம்ஸ்த்வஜீவயத3நுக்3ரஹத்3ரு’ஷ்டிவ்ரு’ஷ்ட்யா ।
தச்சு2த்3த4யேऽதிவிஷவீர்யவிலோலஜிஹ்வ -
முச்சாடயிஷ்யது3ரக3ம் விஹரந் ஹ்ரதி3ந்யாம் ॥ **28** ॥ 241

தத் கர்ம தி3வ்யமிவ யந்நிஶி நி:ஶயாநம்
தா3வாக்3நிநா ஶுசிவநே பரித3ஹ்யமாநே ।
உந்நேஷ்யதி வ்ரஜமதோऽவஸிதாந்தகாலம்
நேத்ரே பிதா4ய்ய ஸப3லோऽநதி4க3ம்யவீர்ய: ॥ **29** ॥ 242

க்3ரு’ஹ்ணீத யத்3 யது3பப3ந்த4முஷ்ய மாதா
ஶுல்ப3ம் ஸுதஸ்ய ந து தத் தத3முஷ்ய மாதி ।
யஜ்ஜ்ரு’ம்ப4தோऽஸ்ய வத3நே பு4வநாநி கோ3பீ
ஸம்வீக்ஷ்ய ஶங்கிதமநா: ப்ரதிபோ3தி4தாऽऽஸீத் ॥ **30** ॥ 243

நந்த3ம் ச மோக்ஷ்யதி ப4யாத்3 வருணஸ்ய பாஶாத்3
கோ3பாந் பி3லேஷு பிஹிதாந் மயஸூநுநா ச ।
அஹ்நந்யாப்ரு’தம் நிஶி ஶயாநமதிஶ்ரமேண
லோகம் விகுண்ட2முபநேஷ்யதி கோ3குலம் ஸ்ம ॥ **31** ॥ 244

கோ3பைர்மகே2 ப்ரதிஹதே வ்ரஜவிப்லவாய
தே3வேऽபி4வர்ஷதி பஶூந் க்ரு’பயா ரிரக்ஷு: ।
த4ர்தோச்சி2லீந்த்4ரமிவ ஸப்த தி3நாநி ஸப்த -
வர்ஷோ மஹீத்4ரமநகை4ககரே ஸலீலம் ॥ **32** ॥ 245

க்ரீட3ந் வநே நிஶி நிஶாகரரஶ்மிகௌ3ர்யாம்
ராஸோந்முக2: கலபதா3யதமூர்ச்சி2தேந ।
உத்3தீ3பிதஸ்மரருஜாம் வ்ரஜப்4ரு’த்3வதூ4நாம்
ஹர்துர்ஹரிஷ்யதி ஶிரோ த4நதா3நுக3ஸ்ய ॥ **33** ॥ 246

யே ச ப்ரலம்ப3க2ரத3ர்து3ரகேஶ்யரிஷ்ட -
மல்லேப4கம்ஸயவநா: குஜபௌண்ட்3ரகாத்3யா: ।
அந்யே ச ஶால்வகபிப3ல்வலத3ந்தவக்த்ர -
ஸப்தோக்ஷஶம்ப3ரவிதூ3ரத2ருக்மிமுக்2யா: ॥ **34** ॥ 247

யே வா ம்ரு’தே4 ஸமிதிஶாலிந ஆத்தசாபா:
காம்போ3ஜமத்ஸ்யகுருகைகயஸ்ரு’ஞ்ஜயாத்3யா: ।
யாஸ்யந்த்யத3ர்ஶநமலம் ப3லபார்த2பீ4ம -
வ்யாஜாஹ்வயேந ஹரிணா நிலயம் ததீ3யம் ॥ **35** ॥ 248

காலேந மீலிததி4யாமவம்ரு’ஶ்ய ந்ரூ’ணாம்
ஸ்தோகாயுஷாம் ஸ்வநிக3மோ ப3த தூ3ரபார: ।
ஆவிர்ஹிதஸ்த்வநுயுக3ம் ஸ ஹி ஸத்யவத்யாம்
வேத3த்3ருமம் விடபஶோ விப4ஜிஷ்யதி ஸ்ம ॥ **36** ॥ 249

தே3வத்3விஷாம் நிக3மவர்த்மநி நிஷ்டி2தாநாம்
பூர்பி4ர்மயேந விஹிதாபி4ரத்3ரு’ஶ்யதூர்பி4: ।
லோகாந் க்4நதாம் மதிவிமோஹமதிப்ரலோப4ம்
வேஷம் விதா4ய ப3ஹு பா4ஷ்யத ஔபத4ர்ம்யம் ॥ **37** ॥ 250

யர்ஹ்யாலயேஷ்வபி ஸதாம் ந ஹரே: கதா2: ஸ்யு:
பாக2ண்டி3நோ த்3விஜஜநா வ்ரு’ஷலா ந்ரு’தே3வா: ।
ஸ்வாஹா ஸ்வதா4 வஷடி3தி ஸ்ம கி3ரோ ந யத்ர
ஶாஸ்தா ப4விஷ்யதி கலேர்ப4க3வாந் யுகா3ந்தே ॥ **38** ॥ 251

ஸர்கே3 தபோऽஹம்ரு’ஷயோ நவ யே ப்ரஜேஶா:
ஸ்தா2நே ச த4ர்மமக2மந்வமராவநீஶா: ।
அந்தே த்வத4ர்மஹரமந்யுவஶாஸுராத்3யா
மாயாவிபூ4தய இமா: புருஶக்திபா4ஜ: ॥ **39** ॥ 252

விஷ்ணோர்நு வீர்யக3ணநாம் கதமோऽர்ஹதீஹ
ய: பார்தி2வாந்யபி கவிர்விமமே ரஜாம்ஸி ।
சஸ்கம்ப4 ய: ஸ்வரம்ஹஸாஸ்க2லதா த்ரிப்ரு’ஷ்ட2ம்
யஸ்மாத் த்ரிஸாம்யஸத3நாது3ரு கம்பயாநம் ॥ **40** ॥ 253

நாந்தம் விதா3ம்யஹமமீ முநயோऽக்3ரஜாஸ்தே
மாயாப3லஸ்ய புருஷஸ்ய குதோऽபரே யே ।
கா3யந் கு3ணாந் த3ஶதாநந ஆதி3தே3வ:
ஶேஷோऽது4நாபி ஸமவஸ்யதி நாஸ்ய பாரம் ॥ **41** ॥ 254

யேஷாம் ஸ ஏவ ப4க3வாந் த3யயேத3நந்த:
ஸர்வாத்மநாऽऽஶ்ரிதபதோ3 யதி3 நிர்வ்யலீகம் ।
தே து3ஸ்தராமதிதரந்தி ச தே3வமாயாம்
நைஷாம் மமாஹமிதி தீ4: ஶ்வஶ்ரு’கா3லப4க்ஷயே ॥ **42** ॥ 255

வேதா3ஹமங்க3 பரமஸ்ய ஹி யோக3மாயாம்
யூயம் ப4வஶ்ச ப4க3வாநத2 தை3த்யவர்ய: ।
பத்நீ மநோ: ஸ ச மநுஶ்ச ததா3த்மஜாஶ்ச
ப்ராசீநப3ர்ஹிர்ரு’பு4ரங்க3 உத த்4ருவஶ்ச ॥ **43** ॥ 256

இக்ஷ்வாகுரைலமுசுகுந்த3விதே3ஹகா3தி4 -
ரக்4வம்ப3ரீஷஸக3ரா க3யநாஹுஷாத்3யா: ।
மாந்தா4த்ரலர்கஶதத4ந்வநுரந்திதே3வா
தே3வவ்ரதோ ப3லிரமூர்த்தரயோ தி3லீப: ॥ **44** ॥ 257

ஸௌப4ர்யுதங்கஶிபி3தே3வலபிப்பலாத3 -
ஸாரஸ்வதோத்3த4வபராஶரபூ4ரிஷேணா: ।
யேऽந்யே விபீ4ஷணஹநூமது3பேந்த்3ரத3த்த -
பார்தா2ர்ஷ்டிஷேணவிது3ரஶ்ருததே3வவர்யா: ॥ **45** ॥ 258

தே வை வித3ந்த்யதிதரந்தி ச தே3வமாயாம்
ஸ்த்ரீஶூத்3ரஹூணஶப3ரா அபி பாபஜீவா: ।
யத்3யத்3பு4தக்ரமபராயணஶீலஶிக்ஷா -
ஸ்திர்யக்3ஜநா அபி கிமு ஶ்ருததா4ரணா யே ॥ **46** ॥ 259

ஶஶ்வத் ப்ரஶாந்தமப4யம் ப்ரதிபோ3த4மாத்ரம்
ஶுத்3த4ம் ஸமம் ஸத3ஸத: பரமாத்மதத்த்வம் ।
ஶப்3தோ3 ந யத்ர புருகாரகவாந் க்ரியார்தோ2
மாயா பரைத்யபி4முகே2 ச விலஜ்ஜமாநா ॥ **47** ॥ 260

தத்3 வை பத3ம் ப4க3வத: பரமஸ்ய பும்ஸோ
ப்3ரஹ்மேதி யத்3 விது3ரஜஸ்ரஸுக2ம் விஶோகம் ।
ஸத்4ர்யங் நியம்ய யதயோ யமகர்தஹேதிம்
ஜஹ்யு: ஸ்வராடி3வ நிபாநக2நித்ரமிந்த்3ர: ॥ **48** ॥ 261

ஸ ஶ்ரேயஸாமபி விபு4ர்ப4க3வாந் யதோऽஸ்ய
பா4வஸ்வபா4வவிஹிதஸ்ய ஸத: ப்ரஸித்3தி4: ।
தே3ஹே ஸ்வதா4துவிக3மேऽநுவிஶீர்யமாணே
வ்யோமேவ தத்ர புருஷோ ந விஶீர்யதேऽஜ: ॥ **49** ॥ 262

ஸோऽயம் தேऽபி4ஹிதஸ்தாத ப4க3வாந் விஶ்வபா4வந: ।
ஸமாஸேந ஹரேர்நாந்யத3ந்யஸ்மாத் ஸத3ஸச்ச யத் ॥ **50** ॥ 263

இத3ம் பா4க3வதம் நாம யந்மே ப4க3வதோதி3தம் ।
ஸங்க்3ரஹோऽயம் விபூ4தீநாம் த்வமேதத்3 விபுலீகுரு ॥ **51** ॥ 264

யதா2 ஹரௌ ப4க3வதி ந்ரு’ணாம் ப4க்திர்ப4விஷ்யதி ।
ஸர்வாத்மந்யகி2லாதா4ரே இதி ஸங்கல்ப்ய வர்ணய ॥ **52** ॥ 265

மாயாம் வர்ணயதோऽமுஷ்ய ஈஶ்வரஸ்யாநுமோத3த: ।
ஶ்ரு’ண்வத: ஶ்ரத்3த4யா நித்யம் மாயயாऽऽத்மா ந முஹ்யதி ॥ **53** ॥ 266

॥ இதி ஸ்ரீமத்3பா4க3வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்3விதீயஸ்கந்தே4 ப்3ரஹ்மநாரத3ஸம்வாதே3 ஸப்தமோऽத்4யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக3மாந்தமஹாதே3ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப4க3வதே வாஸுதே3வாய

ஸ்ரீமத்3பா4க3வதமஹாபுராணம்

॥ த்3விதீயஸ்கந்தே4 அஷ்டமோऽத்4யாய: ॥

ராஜோவாச

ப்3ரஹ்மணா சோதி3தோ ப்3ரஹ்மந்
குணாக்2யாநேऽகு3ணஸ்ய ச ।
யஸ்மை யஸ்மை யதா2 ப்ராஹ
நாரதோ3 தே3வத3ர்ஶந: ॥ **1** ॥ 267

ஏதத்3 வேதி3துமிச்சா2மி தத்த்வம் வேத3விதா3ம் வர ।
ஹரேரத்3பு4தவீர்யஸ்ய கதா2 லோகஸுமங்க3லா: ॥ **2** ॥ 268

கத2யஸ்வ மஹாபா4க3 யதா2ஹமகி2லாத்மநி ।
க்ரு’ஷ்ணே நிவேஶ்ய நி:ஸங்க3ம் மநஸ்த்யக்ஷ்யே கலேவரம் ॥ **3** ॥ 269

ஶ்ரு’ண்வத: ஶ்ரத்3த4யா நித்யம் க்3ரு’ணதஶ்ச ஸ்வசேஷ்டிதம் ।
காலேந நாதிதீ3ர்கே4ண ப4க3வாந் விஶதே ஹ்ரு’தி3 ॥ **4** ॥ 270

ப்ரவிஷ்ட: கர்ணரந்த்4ரேண ஸ்வாநாம் பா4வஸரோருஹம் ।
து4நோதி ஶமலம் க்ரு’ஷ்ண: ஸலிலஸ்ய யதா2 ஶரத் ॥ **5** ॥ 271

தௌ4தாத்மா புருஷ: க்ரு’ஷ்ணபாத3மூலம் ந முஞ்சதி ।
முக்தஸர்வபரிக்லேஶ: பாந்த2: ஸ்வஶரணம் யதா2 ॥ **6** ॥ 272

யத3தா4துமதோ ப்3ரஹ்மந் தே3ஹாரம்போ4ऽஸ்ய தா4துபி4: ।
யத்3ரு’ச்ச2யா ஹேதுநா வா ப4வந்தோ ஜாநதே யதா2 ॥ **7** ॥ 273

ஆஸீத்3 யது3த3ராத் பத்3மம் லோகஸம்ஸ்தா2நலக்ஷணம் ।
யாவாநயம் வை புருஷ இயத்தாவயவை: ப்ரு’த2க் ।
தாவாநஸாவிதி ப்ரோக்த: ஸம்ஸ்தா2வயவவாநிவ ॥ **8** ॥ 274

அஜ: ஸ்ரு’ஜதி பூ4தாநி பூ4தாத்மா யத3நுக்3ரஹாத் ।
த3த்3ரு’ஶே யேந தத்3ரூபம் நாபி4பத்3மஸமுத்3ப4வ: ॥ **9** ॥ 275

ஸ சாபி யத்ர புருஷோ விஶ்வஸ்தி2த்யுத்3ப4வாப்யய: ।
முக்த்வாऽऽத்மமாயாம் மாயேஶ: ஶேதே ஸர்வகு3ஹாஶய: ॥ **10** ॥ 276

புருஷாவயவைர்லோகா: ஸபாலா: பூர்வகல்பிதா: ।
லோகைரமுஷ்யாவயவா: ஸபாலைரிதி ஶுஶ்ரும ॥ **11** ॥ 277

யாவாந் கல்போ விகல்போ வா யதா2 காலோऽநுமீயதே ।
பூ4தப4வ்யப4வச்ச2ப்3த3 ஆயுர்மாநம் ச யத் ஸத: ॥ **12** ॥ 278

காலஸ்யாநுக3திர்யா து லக்ஷ்யதேऽண்வீ ப்3ரு’ஹத்யபி ।
யாவத்ய: கர்மக3தயோ யாத்3ரு’ஶீர்த்3விஜஸத்தம ॥ **13** ॥ 279

யஸ்மிந் கர்மஸமாவாயோ யதா2 யேநோபக்3ரு’ஹ்யதே ।
கு3ணாநாம் கு3ணிநாம் சைவ பரிணாமமபீ4ப்ஸதாம் ॥ **14** ॥ 280

பூ4பாதாலககுப்3வ்யோமக்3ரஹநக்ஷத்ரபூ4ப்4ரு’தாம் ।
ஸரித்ஸமுத்3ரத்3வீபாநாம் ஸம்ப4வஶ்சைததோ3கஸாம் ॥ **15** ॥ 281

ப்ரமாணமண்ட3கோஶஸ்ய பா3ஹ்யாப்4யந்தரபே4த3த: ।
மஹதாம் சாநுசரிதம் வர்ணாஶ்ரமவிநிஶ்சய: ॥ **16** ॥ 282

யுகா3நி யுக3மாநம் ச த4ர்மோ யஶ்ச யுகே3 யுகே3 ।
அவதாராநுசரிதம் யதா3ஶ்சர்யதமம் ஹரே: ॥ **17** ॥ 283

ந்ரு’ணாம் ஸாதா4ரணோ த4ர்ம: ஸவிஶேஷஶ்ச யாத்3ரு’ஶ: ।
ஶ்ரேணீநாம் ராஜர்ஷீணாம் ச த4ர்ம: க்ரு’ச்ச்2ரேஷு ஜீவதாம் ॥ **18** ॥ 284

தத்த்வாநாம் பரிஸங்க்2யாநம் லக்ஷணம் ஹேதுலக்ஷணம் ।
புருஷாராத4நவிதி4ர்யோக3ஸ்யாத்4யாத்மிகஸ்ய ச ॥ **19** ॥ 285

யோகே3ஶ்வரைஶ்வர்யக3திர்லிங்க3ப4ங்க3ஸ்து யோகி3நாம் ।
வேதோ3பவேத3த4ர்மாணாமிதிஹாஸபுராணயோ: ॥ **20** ॥ 286

ஸம்ப்லவ: ஸர்வபூ4தாநாம் விக்ரம: ப்ரதிஸங்க்ரம: ।
இஷ்டாபூர்தஸ்ய காம்யாநாம் த்ரிவர்க3ஸ்ய ச யோ விதி4: ॥ **21** ॥ 287

யஶ்சாநுஶாயிநாம் ஸர்க3: பாக2ண்ட3ஸ்ய ச ஸம்ப4வ: ।
ஆத்மநோ ப3ந்த4மோக்ஷௌ ச வ்யவஸ்தா2நம் ஸ்வரூபத: ॥ **22** ॥ 288

யதா2ऽऽத்மதந்த்ரோ ப4க3வாந் விக்ரீட3த்யாத்மமாயயா ।
விஸ்ரு’ஜ்ய வா யதா2 மாயாமுதா3ஸ்தே ஸாக்ஷிவத்3 விபு4: ॥ **23** ॥ 289

ஸர்வமேதச்ச ப4க3வந் ப்ரு’ச்ச2தே மேऽநுபூர்வஶ: ।
தத்த்வதோऽர்ஹஸ்யுதா3ஹர்தும் ப்ரபந்நாய மஹாமுநே ॥ **24** ॥ 290

அத்ர ப்ரமாணம் ஹி ப4வாந் பரமேஷ்஠ீ2 யதா2ऽऽத்மபூ4: ।
பரே சேஹாநுதிஷ்ட2ந்தி பூர்வேஷாம் பூர்வஜை: க்ரு’தம் ॥ **25** ॥ 291

ந மேऽஸவ: பராயந்தி ப்3ரஹ்மந்நநஶநாத3மீ ।
பிப3தோऽச்யுதபீயூஷமந்யத்ர குபிதாத்3 த்3விஜாத் ॥ **26** ॥ 292

ஸூத உவாச

ஸ உபாமந்த்ரிதோ ராஜ்ஞா கதா$_2$யாமிதி ஸத்பதே: ।
ப்$_3$ரஹ்மராதோ ப்$_4$ரு'ஶம் ப்ரீதோ விஷ்ணுராதேந ஸம்ஸதி$_3$ ॥ **27** ॥ 293

ப்ராஹ பா$_4$க$_3$வதம் நாம புராணம் ப்$_3$ரஹ்மஸம்மிதம் ।
ப்$_3$ரஹ்மணே ப$_4$க$_3$வத்ப்ரோக்தம் ப்$_3$ரஹ்மகல்ப உபாக$_3$தே ॥ **28** ॥ 294

யத்$_3$ யத் பரீக்ஷித்$_3$ரு'ஷப$_4$: பாண்டூ$_3$நாமநுப்ரு'ச்ச$_2$தி ।
ஆநுபூர்வ்யேண தத்ஸர்வமாக்$_2$யாதுமுபசக்ரமே ॥ **29** ॥ 295

॥ இதி ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம்
த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ ப்ரஶ்நவிதி$_4$ர்நாம அஷ்டமோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக$_3$மாந்தமஹாதே$_3$ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப$_4$க$_3$வதே வாஸுதே$_3$வாய

ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதமஹாபுராணம்

॥ த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ நவமோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீஶுக உவாச

ஆத்மமாயாம்ரு’தே ராஜந் பரஸ்யாநுப$_4$வாத்மந: ।
ந க$_4$டேதார்த$_2$ஸம்ப$_3$ந்த$_4$: ஸ்வப்நத்$_3$ரஷ்டுரிவாஞ்ஜஸா ॥ **1** ॥ 296

ப$_3$ஹுரூப இவாபா$_4$தி மாயயா ப$_3$ஹுரூபயா ।
ரமமாணோ கு$_3$ணேஷ்வஸ்யா மமாஹமிதி மந்யதே ॥ **2** ॥ 297

யர்ஹி வாவ மஹிம்நி ஸ்வே பரஸ்மிந் காலமாயயோ: ।
ரமேத க$_3$தஸம்மோஹஸ்த்யக்த்வோதா$_3$ஸ்தே ததோ$_3$ப$_4$யம் ॥ **3** ॥ 298

ஆத்மதத்த்வவிஶுத்$_3$த்$_4$யர்த$_2$ம் யதா$_3$ஹ ப$_4$க$_3$வாந்ரு’தம் ।
ப்$_3$ரஹ்மணே த$_3$ர்ஶயந் ரூபமவ்யலீகவ்ரதாத்$_3$ரு’த: ॥ **4** ॥ 299

ஸ ஆதி$_3$தே$_3$வோ ஜக$_3$தாம் பரோ கு$_3$ரு:
ஸ்வதி$_4$ஷ்ண்யமாஸ்தா$_2$ய ஸிஸ்ரு’க்ஷயைக்ஷத ।
தாம் நாத்$_4$யக$_3$ச்ச$_2$த்$_3$ த்$_3$ரு’ஶமத்ர ஸம்மதாம்
ப்ரபஞ்சநிர்மாணவிதி$_4$ர்யயா ப$_4$வேத் ॥ **5** ॥ 300

ஸ சிந்தயந் த்$_3$வ்யக்ஷரமேகதா$_3$ம்ப$_4$ -
ஸ்யுபாஶ்ரு’ணோத்$_3$ த்$_3$விர்க$_3$தி$_3$தம் வசோ விபு$_4$: ।
ஸ்பர்ஶேஷு யத்ஷோட$_3$ஶமேகவிம்ஶம்
நிஷ்கிஞ்சநாநாம் ந்ரு’ப யத்$_3$ த$_4$நம் விது$_3$: ॥ **6** ॥ 301

நிஶம்ய தத்3வக்த்ரு’தி3த்3ரு’க்ஷயா தி3ஶோ
விலோக்ய தத்ராந்யத3பஶ்யமாந: ।
ஸ்வதி4ஷ்ண்யமாஸ்தா2ய விம்ரு’ஶ்ய தத்3தி4தம்
தபஸ்யுபாதி3ஷ்ட இவாத3தே4 மந: ॥ **7** ॥ 302

தி3வ்யம் ஸஹஸ்ராப்3த3மமோக4த3ர்ஶநோ
ஜிதாநிலாத்மா விஜிதோப4யேந்த்3ரிய: ।
அதப்யத ஸ்மாகி2லலோகதாபநம்
தபஸ்தபீயாம்ஸ்தபதாம் ஸமாஹித: ॥ **8** ॥ 303

தஸ்மை ஸ்வலோகம் ப4க3வாந் ஸபா4ஜித:
ஸந்த3ர்ஶயாமாஸ பரம் ந யத்பரம் ।
வ்யபேதஸங்க்லேஶவிமோஹஸாத்4வஸம்
ஸ்வத்3ரு’ஷ்டவத்3பி4ர்விபு3தை4ரபி4ஷ்டுதம் ॥ **9** ॥ 304

ப்ரவர்ததே யத்ர ரஜஸ்தமஸ்தயோ:
ஸத்த்வம் ச மிஶ்ரம் ந ச காலவிக்ரம: ।
ந யத்ர மாயா கிமுதாபரே ஹரே -
ரநுவ்ரதா யத்ர ஸுராஸுரார்சிதா: ॥ **10** ॥ 305

ஶ்யாமாவதா3தா: ஶதபத்ரலோசநா:
பிஶங்க3வஸ்த்ரா: ஸுருச: ஸுபேஶஸ: ।
ஸர்வே சதுர்பா3ஹவ உந்மிஷந்மணி -
ப்ரவேகநிஷ்காப4ரணா: ஸுவர்சஸ: ।
ப்ரவாலவைதூ3ர்யம்ரு’ணாலவர்சஸ:
பரிஸ்பு2ரத்குண்ட3லமௌலிமாலிந: ॥ **11** ॥ 306

ப்4ராஜிஷ்ணுபி4ர்ய: பரிதோ விராஜதே
லஸத்3விமாநாவலிபி4ர்மஹாத்மநாம் ।

வித்3யோதமாந: ப்ரமதோ3த்தமாத்3யுபி4:
ஸவித்3யுத3ப்4ராவலிபி4ர்யதா2 நப4: ॥ **12** ॥ 307

ஸ்ரீர்யத்ர ரூபிண்யுருகா3யபாத3யோ:
கரோதி மாநம் ப3ஹுதா4 விபூ4திபி4: ।
ப்ரேங்க2ம் ஶ்ரிதா யா குஸுமாகராநுகை3 -
ர்விகீ3யமாநா ப்ரியகர்ம கா3யதீ ॥ **13** ॥ 308

த3த3ர்ஶ தத்ராகி2லஸாத்வதாம் பதிம்
ஶ்ரிய: பதிம் யஜ்ஞபதிம் ஜக3த்பதிம் ।
ஸுநந்த3நந்த3ப்ரப3லார்ஹணாதி3பி4:
ஸ்வபார்ஷத3முக்2யை: பரிஸேவிதம் விபு4ம் ॥ **14** ॥ 309

ப்4ரு’த்யப்ரஸாதா3பி4முக2ம் த்3ரு’கா3ஸவம்
ப்ரஸந்நஹாஸாருணலோசநாநநம் ।
கிரீடிநம் குண்ட3லிநம் சதுர்பு4ஜம்
பீதாம்ப3ரம் வக்ஷஸி லக்ஷிதம் ஶ்ரியா ॥ **15** ॥ 310

அத்4யர்ஹணீயாஸநமாஸ்தி2தம் பரம்
வ்ரு’தம் சது:ஷோட3ஶபஞ்சஶக்திபி4: ।
யுக்தம் ப4கை3: ஸ்வைரிதரத்ர சாத்4ருவை:
ஸ்வ ஏவ தா4மந் ரமமாணமீஶ்வரம் ॥ **16** ॥ 311

தத்3த3ர்ஶநாஹ்லாத3பரிப்லுதாந்தரோ
ஹ்ரு’ஷ்யத்தநு: ப்ரேமப4ராஶ்ருலோசந: ।
நநாம பாதா3ம்பு3ஜமஸ்ய விஶ்வஸ்ரு’க்3
யத் பாரமஹம்ஸ்யேந பதா2தி4க3ம்யதே ॥ **17** ॥ 312

தம் ப்ரீயமாணம் ஸமுபஸ்தி2தம் ததா3
ப்ரஜாவிஸர்கே3 நிஜஶாஸநார்ஹணம் ।

ப3பா4ஷ ஈஷத்ஸ்மிதஶோசிஷா கி3ரா
ப்ரிய: ப்ரியம் ப்ரீதமநா: கரே ஸ்ப்ரு’ஶந் ॥ **18** ॥ 313

ஸ்ரீப4க3வாநுவாச
த்வயாஹம் தோஷித: ஸம்யக்3 வேத3க3ர்ப4 ஸிஸ்ரு’க்ஷயா ।
சிரம் ப்4ரு’தேந தபஸா து3ஸ்தோஷ: கூடயோகி3நாம் ॥ **19** ॥ 314

வரம் வரய ப4த்3ரம் தே வரேஶம் மாபி4வாஞ்சி2தம் ।
ப்3ரஹ்மஞ்ச்2ரேய: பரிஶ்ராம: பும்ஸோ மத்3த3ர்ஶநாவதி4: ॥ **20** ॥ 315

மநீஷிதாநுபா4வோऽயம் மம லோகாவலோகநம் ।
யது3பஶ்ருத்ய ரஹஸி சகர்த2 பரமம் தப: ॥ **21** ॥ 316

ப்ரத்யாதி3ஷ்டம் மயா தத்ர த்வயி கர்மவிமோஹிதே ।
தபோ மே ஹ்ரு’த3யம் ஸாக்ஷாதா3த்மாஹம் தபஸோऽநக4 ॥ **22** ॥ 317

ஸ்ரு’ஜாமி தபஸைவேத3ம் க்3ரஸாமி தபஸா புந: ।
பி3ப4ர்மி தபஸா விஶ்வம் வீர்யம் மே து3ஶ்சரம் தப: ॥ **23** ॥ 318

ப்3ரஹ்மோவாச
ப4க3வந் ஸர்வபூ4தாநாமத்4யக்ஷோऽவஸ்தி2தோ கு3ஹாம் ।
வேத3 ஹ்யப்ரதிருத்3தே4ந ப்ரஜ்ஞாநேந சிகீர்ஷிதம் ॥ **24** ॥ 319

ததா2பி நாத2மாநஸ்ய நாத2 நாத2ய நாதி2தம் ।
பராவரே யதா2 ரூபே ஜாநீயாம் தே த்வரூபிண: ॥ **25** ॥ 320

யதா2ऽऽத்மமாயாயோகே3ந நாநாஶக்த்யுபப்3ரு’ம்ஹிதம் ।
விலும்பந் விஸ்ரு’ஜந் க்3ரு’ஹ்ணந் பி3ப்4ரதா3த்மாநமாத்மநா ॥ **26** ॥ 321

க்ரீட3ஸ்யமோக4ஸங்கல்ப ஊர்ணநாபி4ர்யதோ2ர்ணுதே ।
ததா2 தத்3விஷயாம் தே4ஹி மநீஷாம் மயி மாத4வ ॥ **27** ॥ 322

ப4க3வச்சி2க்ஷிதமஹம் கரவாணி ஹ்யதந்த்3ரித: ।
நேஹமாந: ப்ரஜாஸர்க3ம் ப3த்4யேயம் யத3நுக்3ரஹாத் ॥ **28** ॥ 323

யாவத் ஸகா2 ஸக்2யுரிவேஶ தே க்ரு’த:
ப்ரஜாவிஸர்கே3 விப4ஜாமி போ4 ஜநம் ।
அவிக்லவஸ்தே பரிகர்மணி ஸ்தி2தோ
மா மே ஸமுந்நத்3த4மதோ3ऽஜமாநிந: ॥ **29** ॥ 324

ஸ்ரீப4க3வாநுவாச
ஜ்ஞாநம் பரமகு3ஹ்யம் மே யத்3 விஜ்ஞாநஸமந்விதம் ।
ஸரஹஸ்யம் தத3ங்க3ம் ச க்3ரு’ஹாண க3தி3தம் மயா ॥ **30** ॥ 325

யாவாநஹம் யதா2பா4வோ யத்3ரூபகு3ணகர்மக: ।
ததை2வ தத்த்வவிஜ்ஞாநமஸ்து தே மத3நுக்3ரஹாத் ॥ **31** ॥ 326

அஹமேவாஸமேவாக்3ரே நாந்யத்3 யத் ஸத3ஸத் பரம் ।
பஶ்சாத3ஹம் யதே3தச்ச யோऽவஶிஷ்யேத ஸோऽஸ்ம்யஹம் ॥ **32** ॥ 327

ரு’தேऽர்த2ம் யத் ப்ரதீயேத ந ப்ரதீயேத சாத்மநி ।
தத்3வித்3யாதா3த்மநோ மாயாம் யதா2ऽऽபா4ஸோ யதா2 தம: ॥ **33** ॥ 328

யதா2 மஹாந்தி பூ4தாநி பூ4தேஷூச்சாவசேஷ்வநு ।
ப்ரவிஷ்டாந்யப்ரவிஷ்டாநி ததா2 தேஷு ந தேஷ்வஹம் ॥ **34** ॥ 329

ஏதாவதே3வ ஜிஜ்ஞாஸ்யம் தத்த்வஜிஜ்ஞாஸுநாऽऽத்மந: ।
அந்வயவ்யதிரேகாப்4யாம் யத் ஸ்யாத் ஸர்வத்ர ஸர்வதா3 ॥ **35** ॥ 330

ஏதந்மதம் ஸமாதிஷ்ட2 பரமேண ஸமாதி4நா ।
ப4வாந் கல்பவிகல்பேஷு ந விமுஹ்யதி கர்ஹிசித் ॥ **36** ॥ 331

ஸ்ரீஶுக உவாச
ஸம்ப்ரதி3ஶ்யைவமஜநோ ஜநாநாம் பரமேஷ்டி2நம் ।
பஶ்யதஸ்தஸ்ய தத்3 ரூபமாத்மநோ ந்யருணத்3த4ரி: ॥ **37** ॥ 332

அந்தர்ஹிதேந்த்3ரியார்தா2ய ஹரயே விஹிதாஞ்ஜலி: ।
ஸர்வபூ4தமயோ விஶ்வம் ஸஸர்ஜேத3ம் ஸ பூர்வவத் ॥ **38** ॥ 333

ப்ரஜாபதிர்த4ர்மபதி -
ரேகதா3 நியமாந் யமாந் ।
ப4த்3ரம் ப்ரஜாநாமந்விச்ச2ந் -
நாதிஷ்ட2த் ஸ்வார்த2காம்யயா ॥ **39** ॥ 334

தம் நாரத3: ப்ரியதமோ ரிக்தா2தா3நாமநுவ்ரத: ।
ஶுஶ்ரூஷமாண: ஶீலேந ப்ரஶ்ரயேண த3மேந ச ॥ **40** ॥ 335

மாயாம் விவிதி3ஷந் விஷ்ணோர் -
மாயேஶஸ்ய மஹாமுநி: ।
மஹாபா4க3வதோ ராஜந்
பிதரம் பர்யதோஷயத் ॥ **41** ॥ 336

துஷ்டம் நிஶாம்ய பிதரம் லோகாநாம் ப்ரபிதாமஹம் ।
தே3வர்ஷி: பரிபப்ரச்ச2 ப4வாந் யந்மாநுப்ரு’ச்ச2தி ॥ **42** ॥ 337

தஸ்மா இத3ம் பா4க3வதம் புராணம் த3ஶலக்ஷணம் ।
ப்ரோக்தம் ப4க3வதா ப்ராஹ ப்ரீத: புத்ராய பூ4தக்ரு’த் ॥ **43** ॥ 338

நாரத3: ப்ராஹ முநயே ஸரஸ்வத்யாஸ்தடே ந்ரு’ப ।
த்4யாயதே ப்3ரஹ்ம பரமம் வ்யாஸாயாமிததேஜஸே ॥ **44** ॥ 339

யது3தாஹம் த்வயா ப்ரு’ஷ்டோ
வைராஜாத் புருஷாதி3த3ம் ।

யதா$_2$ऽऽஸீத்தது$_3$பாக்$_2$யாஸ்யே
ப்ரஶ்நாநந்யாம்ஶ்ச க்ரு'த்ஸ்நஶ: ॥ **45** ॥ 340

॥ இதி ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதே மஹாபுராணே பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம் த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ நவமோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீமதே நிக$_3$மாந்தமஹாதே$_3$ஶிகாய நம:

ஓம் நமோ ப$_4$க$_3$வதே வாஸுதே$_3$வாய

ஸ்ரீமத்$_3$பா$_4$க$_3$வதமஹாபுராணம்

॥ த்$_3$விதீயஸ்கந்தே$_4$ த$_3$ஶமோऽத்$_4$யாய: ॥

ஸ்ரீஶுக உவாச

அத்ர ஸர்கோ$_3$ விஸர்க$_3$ஶ்ச ஸ்தா$_2$நம் போஷணமூதய: ।
மந்வந்தரேஶாநுகதா$_2$ நிரோதோ$_4$ முக்திராஶ்ரய: ॥ **1** ॥ 341

த$_3$ஶமஸ்ய விஶுத்$_3$த்$_4$யர்த$_2$ம் நவாநாமிஹ லக்ஷணம் ।
வர்ணயந்தி மஹாத்மாந: ஶ்ருதேநார்தே$_2$ந சாஞ்ஜஸா ॥ **2** ॥ 342

பூ$_4$தமாத்ரேந்த்$_3$ரியதி$_4$யாம்
ஜந்ம ஸர்க$_3$ உதா$_3$ஹ்ரு’த: ।
ப்$_3$ரஹ்மணோ கு$_3$ணவைஷம்யாத்$_3$
விஸர்க$_3$: பௌருஷ: ஸ்ம்ரு’த: ॥ **3** ॥ 343

ஸ்தி$_2$திர்வைகுண்ட$_2$விஜய: போஷணம் தத$_3$நுக்$_3$ரஹ: ।
மந்வந்தராணி ஸத்$_3$த$_4$ர்ம ஊதய: கர்மவாஸநா: ॥ **4** ॥ 344

அவதாராநுசரிதம் ஹரேஶ்சாஸ்யாநுவர்திநாம் ।
ஸதாமீஶகதா$_2$: ப்ரோக்தா நாநாக்$_2$யாநோபப்$_3$ரு’ம்ஹிதா: ॥ **5** ॥ 345

நிரோதோ$_4$ऽஸ்யாநுஶயநமாத்மந: ஸஹ ஶக்திபி$_4$: ।
முக்திர்ஹித்வாந்யதா$_2$ரூபம் ஸ்வரூபேண வ்யவஸ்தி$_2$தி: ॥ **6** ॥ 346

ஆபா4ஸஶ்ச நிரோத4ஶ்ச யதஶ்சாத்4யவஸீயதே ।
ஸ ஆஶ்ரய: பரம் ப்3ரஹ்ம பரமாத்மேதி ஶப்3த்3யதே ॥ **7** ॥ 347

யோऽத்4யாத்மிகோऽயம் புருஷ: ஸோऽஸாவேவாதி4தை3விக: ।
யஸ்தத்ரோப4யவிச்சே2த3: புருஷோ ஹ்யாதி4பௌ4திக: ॥ **8** ॥ 348

ஏகமேகதராபா4வே யதா3 நோபலபா4மஹே ।
த்ரிதயம் தத்ர யோ வேத3 ஸ ஆத்மா ஸ்வாஶ்ரயாஶ்ரய: ॥ **9** ॥ 349

புருஷோऽண்ட3ம் விநிர்பி4த்3ய யதா3ஸௌ ஸ விநிர்க3த: ।
ஆத்மநோऽயநமந்விச்ச2ந்நபோऽஸ்ராக்ஷீச்சு2சி: ஶுசீ: ॥ **10** ॥ 350

தாஸ்வவாத்ஸீத் ஸ்வஸ்ரு’ஷ்டாஸு ஸஹஸ்ரபரிவத்ஸராந் ।
தேந நாராயணோ நாம யதா3ப: புருஷோத்3ப4வா: ॥ **11** ॥ 351

த்3ரவ்யம் கர்ம ச காலஶ்ச ஸ்வபா4வோ ஜீவ ஏவ ச ।
யத3நுக்3ரஹத: ஸந்தி ந ஸந்தி யது3பேக்ஷயா ॥ **12** ॥ 352

ஏகோ நாநாத்வமந்விச்ச2ந் யோக3தல்பாத் ஸமுத்தி2த: ।
வீர்யம் ஹிரண்மயம் தே3வோ மாயயா வ்யஸ்ரு’ஜத் த்ரிதா4 ॥ **13** ॥ 353

அதி4தை3வமதா2த்4யாத்மமதி4பூ4தமிதி ப்ரபு4: ।
யதை2கம் பௌருஷம் வீர்யம் த்ரிதா4பி4த்3யத தச்ச்2ரு’ணு ॥ **14** ॥ 354

அந்த:ஶரீர ஆகாஶாத் புருஷஸ்ய விசேஷ்டத: ।
ஓஜ: ஸஹோ ப3லம் ஜஜ்ஞே தத: ப்ராணோ மஹாநஸு: ॥ **15** ॥ 355

அநுப்ராணந்தி யம் ப்ராணா: ப்ராணந்தம் ஸர்வஜந்துஷு ।
அபாநந்தமபாநந்தி நரதே3வமிவாநுகா3: ॥ **16** ॥ 356

ப்ராணேந க்ஷிபதா க்ஷுத் த்ரு’ட3ந்தரா ஜாயதே ப்ரபோ4: ।
பிபாஸதோ ஜக்ஷதஶ்ச ப்ராங்முக2ம் நிரபி4த்3யத ॥ **17** ॥ 357

முக2தஸ்தாலு நிர்பி4ந்நம் ஜிஹ்வா தத்ரோபஜாயதே ।
ததோ நாநாரஸோ ஜஜ்ஞே ஜிஹ்வயா யோऽதி4க3ம்யதே ॥ **18** ॥ 358

விவக்ஷோர்முக2தோ பூ4ம்நோ
வஹ்நிர்வாக்3 வ்யாஹ்ரு’தம் தயோ: ।
ஜலே வை தஸ்ய ஸுசிரம்
நிரோத4: ஸமஜாயத ॥ **19** ॥ 359

நாஸிகே நிரபி4த்3யேதாம் தோ3தூ4யதி நப4ஸ்வதி ।
தத்ர வாயுர்க3ந்த4வஹோ க்4ராணோ நஸி ஜிக்4ரு’க்ஷத: ॥ **20** ॥ 360

யதா3ऽऽத்மநி நிராலோகமாத்மாநம் ச தி3த்3ரு’க்ஷத: ।
நிர்பி4ந்நே ஹ்யக்ஷிணீ தஸ்ய ஜ்யோதிஶ்சக்ஷுர்கு3ணக்3ரஹ: ॥ **21** ॥ 361

போ3த்4யமாநஸ்ய ரு’ஷிபி4ராத்மநஸ்தஜ்ஜிக்4ரு’க்ஷத: ।
கர்ணௌ ச நிரபி4த்3யேதாம் தி3ஶ: ஶ்ரோத்ரம் கு3ணக்3ரஹ: ॥ **22** ॥ 362

வஸ்துநோ ம்ரு’து3காடி2ந்யலகு4கு3ர்வோஷ்ணஶீததாம் ।
ஜிக்4ரு’க்ஷதஸ்த்வங் நிர்பி4ந்நா தஸ்யாம் ரோமமஹீருஹா: ।
தத்ர சாந்தர்ப3ஹிர்வாதஸ்த்வசா லப்3த4கு3ணோ வ்ரு’த: ॥ **23** ॥ 363

ஹஸ்தௌ ருருஹதுஸ்தஸ்ய நாநாகர்மசிகீர்ஷயா ।
தயோஸ்து ப3லமிந்த்3ரஶ்ச ஆதா3நமுப4யாஶ்ரயம் ॥ **24** ॥ 364

க3திம் ஜிகீ3ஷத: பாதௌ3 ருருஹாதேऽபி4காமிகாம் ।
பத்3ப்4யாம் யஜ்ஞ: ஸ்வயம் ஹவ்யம் கர்மபி4: க்ரியதே ந்ரு’பி4: ॥ **25** ॥ 365

நிரபி4த்3யத ஶிஶ்நோ வை ப்ரஜாநந்தா3ம்ரு’தார்தி2ந: ।
உபஸ்த2 ஆஸீத் காமாநாம் ப்ரியம் தது3ப4யாஶ்ரயம் ॥ **26** ॥ 366

உத்ஸிஸ்ரு’க்ஷோர்தா4துமலம் நிரபி4த்3யத வை கு3த3ம் ।
தத: பாயுஸ்ததோ மித்ர உத்ஸர்க3 உப4யாஶ்ரய: ॥ **27** ॥ 367

ஆஸிஸ்ரு’ப்ஸோ: புர: புர்யா நாபி4த்3வாரமபாநத: ।
தத்ராபாநஸ்ததோ ம்ரு’த்யு: ப்ரு’த2க்த்வமுப4யாஶ்ரயம் ॥ **28** ॥ 368

ஆதி3த்ஸோரந்நபாநாநாமாஸந் குக்ஷ்யந்த்ரநாட3ய: ।
நத்3ய: ஸமுத்3ராஶ்ச தயோஸ்துஷ்டி: புஷ்டிஸ்ததா3ஶ்ரயே ॥ **29** ॥ 369

நிதி3த்4யாஸோராத்மமாயாம் ஹ்ரு’த3யம் நிரபி4த்3யத ।
ததோ மநஸ்ததஶ்சந்த்3ர: ஸங்கல்ப: காம ஏவ ச ॥ **30** ॥ 370

த்வக்சர்மமாம்ஸருதி4ரமேதோ3மஜ்ஜாஸ்தி2தா4தவ: ।
பூ4ம்யப்தேஜோமயா: ஸப்த ப்ராணோ வ்யோமாம்பு3வாயுபி4: ॥ **31** ॥ 371

கு3ணாத்மகாநீந்த்3ரியாணி பூ4தாதி3ப்ரப4வா கு3ணா: ।
மந: ஸர்வவிகாராத்மா பு3த்3தி4ர்விஜ்ஞாநரூபிணீ ॥ **32** ॥ 372

ஏதத்3ப4க3வதோ ரூபம் ஸ்தூ2லம் தே வ்யாஹ்ரு’தம் மயா ।
மஹ்யாதி3பி4ஶ்சாவரணைரஷ்டபி4ர்ப3ஹிராவ்ரு’தம் ॥ **33** ॥ 373

அத: பரம் ஸூக்ஷ்மதமமவ்யக்தம் நிர்விஶேஷணம் ।
அநாதி3மத்4யநித4நம் நித்யம் வாங்மநஸ: பரம் ॥ **34** ॥ 374

அமுநீ ப4க3வத்3ரூபே மயா தே அநுவர்ணிதே ।
உபே4 அபி ந க்3ரு’ஹ்ணந்தி மாயாஸ்ரு’ஷ்டே விபஶ்சித: ॥ **35** ॥ 375

ஸ வாச்யவாசகதயா ப4க3வாந் ப்3ரஹ்மரூபத்4ரு’க் ।
நாமரூபக்ரியா த4த்தே ஸகர்மாகர்மக: பர: ॥ **36** ॥ 376

ப்ரஜாபதீந்மநூந் தே3வாந்ரு’ஷீந் பித்ரு’க3ணாந் ப்ரு’த2க் ।
ஸித்3த4சாரணக3ந்த4ர்வாந் வித்3யாத்4ராஸுரகு3ஹ்யகாந் ॥ **37** ॥ 377

கிந்நராப்ஸரஸோ நாகா3ந் ஸர்பாந் கிம்புருஷோரகா3ந் ।
மாத்ரூ' ரக்ஷ: பிஶாசாம்ஶ்ச ப்ரேதபூ4தவிநாயகாந் ॥ **38** ॥ 378

கூஷ்மாண்டோ3ந்மாத3வேதாலாந் யாதுதா4நாந் க்3ரஹாநபி ।
க2கா3ந்ம்ரு'கா3ந் பஶூந் வ்ரு'க்ஷாந் கி3ரீந்ந்ரு'ப ஸரீஸ்ரு'பாந் ॥ **39** ॥ 379

த்3விவிதா4ஶ்சதுர்விதா4 யேऽந்யே ஜலஸ்த2லநபௌ4கஸ: ।
குஶலாகுஶலா மிஶ்ரா: கர்மணாம் க3தயஸ்த்விமா: ॥ **40** ॥ 380

ஸத்த்வம் ரஜஸ்தம இதி திஸ்ர: ஸுரந்ரு'நாரகா: ।
தத்ராப்யேகைகஶோ ராஜந் பி4த்3யந்தே க3தயஸ்த்ரிதா4 ।
யதை3கைகதரோऽந்யாப்4யாம் ஸ்வபா4வ உபஹந்யதே ॥ **41** ॥ 381

ஸ ஏவேத3ம் ஜக3த்3தா4தா ப4க3வாந் த4ர்மரூபத்4ரு'க் ।
புஷ்ணாதி ஸ்தா2பயந் விஶ்வம் திர்யங்நரஸுராத்மபி4: ॥ **42** ॥ 382

தத: காலாக்3நிருத்3ராத்மா யத்ஸ்ரு'ஷ்டமித3மாத்மந: ।
ஸந்நியச்ச2தி காலேந க4நாநீகமிவாநில: ॥ **43** ॥ 383

இத்த2ம்பா4வேந கதி2தோ ப4க3வாந் ப4க3வத்தம: ।
நேத்த2ம்பா4வேந ஹி பரம் த்3ரஷ்டுமர்ஹந்தி ஸூரய: ॥ **44** ॥ 384

நாஸ்ய கர்மணி ஜந்மாதௌ3 பரஸ்யாநுவிதீ4யதே ।
கர்த்ரு'த்வப்ரதிஷேதா4ர்த2ம் மாயயாऽऽரோபிதம் ஹி தத் ॥ **45** ॥ 385

அயம் து ப்3ரஹ்மண: கல்ப: ஸவிகல்ப உதா3ஹ்ரு'த: ।
விதி4: ஸாதா4ரணோ யத்ர ஸர்கா3: ப்ராக்ரு'தவைக்ரு'தா: ॥ **46** ॥ 386

பரிமாணம் ச காலஸ்ய
கல்பலக்ஷணவிக்3ரஹம் ।

யதா2 புரஸ்தாத்3வ்யாக்2யாஸ்யே
பாத்3மம் கல்பமதோ2 ஶ்ரு’ணு ॥ **47** ॥ 387

ஶௌநக உவாச
யதா3ஹ நோ ப4வாந் ஸூத க்ஷத்தா பா4க3வதோத்தம: ।
சசார தீர்தா2நி பு4வஸ்த்யக்த்வா ப3ந்தூ4ந் ஸுது3ஸ்த்யஜாந் ॥ **48** ॥ 388

குத்ர கௌஷாரவேஸ்தஸ்ய ஸம்வாதோ3ऽத்4யாத்மஸம்ஶ்ரித: ।
யத்3வா ஸ ப4க3வாம்ஸ்தஸ்மை ப்ரு’ஷ்டஸ்தத்த்வமுவாச ஹ ॥ **49** ॥ 389

ப்3ரூஹி நஸ்ததி3த3ம் ஸௌம்ய விது3ரஸ்ய விசேஷ்டிதம் ।
ப3ந்து4த்யாக3நிமித்தம் ச ததை2வாக3தவாந் புந: ॥ **50** ॥ 390

ஸூத உவாச
ராஜ்ஞா பரீக்ஷிதா ப்ரு’ஷ்டோ யத3வோசந்மஹாமுநி: ।
தத்3வோऽபி4தா4ஸ்யே ஶ்ரு’ணுத ராஜ்ஞ: ப்ரஶ்நாநுஸாரத: ॥ **51** ॥ 391

॥ இதி ஸ்ரீமத்3பா4க3வதே மஹாபுராணே வையாஸிக்யாமஷ்டாத3ஶ
ஸாஹஸ்ர்யாம் பாரமஹம்ஸ்யாம் ஸம்ஹிதாயாம் த்3விதீயஸ்கந்தே4
புருஷஸம்ஸ்தா2நுவர்ணநம் நாம த3ஶமோऽத்4யாய: ॥